БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 46 (18.224) • 24 февраль 1982 йил, чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

ПУХТА ҲОЗИРЛИК

Наманган область, Задарё райони хўжаликлари ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йили экиш мавсумига пухта ҳозирлик кўрдилар. Ўтган йилнинг август ойидаёқ навбатдаги мавсум учун техника тахт ҳолга келтирилган эди. 267 сеялка, 430 культиватор тайёрлик линейкасига чизиб қўйилди. Бу ишларни муваффақиятли амалга оширишда қишлоқ хўжалик техникасидан фойдаланишда янги прогрессив технология қўлланилганлиги қўл келди. Бу усул Задарё районида биринчи марта қўлланилди.

Ремонт ишларининг ва техника хизмати кўрсатишнинг йил бўйи бир меъёрда давом эттирилиши натижасида техникадан фойдаланиш самарадорлиги ортиб, материал сарфи ҳам тобора камаймоқда.

Суратларда: (юқорида) Задарё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш хўжаликлараро корхонаси илғор бульдозерчиларидан бир группаси. Иккинчи суратда эса топшириқларини кунига 150—170 процентдан бажараётган слесарлар М. Орзиқулов, А. Анапаев, Ж. Кунабоев. Пастдаги суратда Задарё район «Правда» колхозидаги қўриқ ерларни текислаш пайти.

Г. Григорьев фотолари.

(ЎзТАГ).

ПАРТИЯВИЙ БУРЧГА САДОҚАТ

Нарзулла Маннопов Тошкентдаги Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилаётганига йигирма етти йилдан ошди. Шунча йиллик ҳалол меҳнат, касбига, дўстларига садоқат унга катта обрў-эътибор келтирди. Коммунист деган юксак номга сазовор бўлди. Бу ном зиммасига зўр масъулият юклашини у яхши биларди. Коммунистларда ҳеч қандай имтиёз йўқ. Мабодо шундай имтиёз бўлса, бу имтиёз — ўз зиммасига энг қийин ишни олиш, ҳамиша намуна кўрсатиш, пешқадам бўлишдан иборат деб билди. Ишлаб чиқаришдаги асосий бурчини ўташ билан бирга жамоат ишларида фаол қатнашди. Корхона коммунистлари уни партия комитети аъзолигига сайладилар. Жамоатчилик ишида қатнашишни виждон бурчи, коммунистик эътиқодга садоқат рамзи деб билгани туфайли эл-юрт назарига тушиб, Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатлигига сайланди. Партия XXVI съездида КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзолигига муносиб кўрилганлиги оддий коммунистга партиямиз кўрсатган олий ишонч бўлди.

Ўзининг бутун куч-ғайратини умумий ишга сарфлайдиган, шу ишнинг тантанаси учун курашадиган ва меҳнат қиладиган бундай камтарин ва оддий, одамохун ва дилкаш кишилар Ўзбекистон партия ташкилоти сафида кўплаб топилади. «Ташсельмаш» заводининг ишчиси Маҳмуджон Мўйдинов ва қорақалпоғистонлик пахтакор Пардагул Рўзимова, жиззахлик чўлқувар Тўлан Дадажонов каби коммунистлар билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Коммунист — у ишчи ё колхозчими, мутахассис ё раҳбар ходимми — аввало ўзининг бутун ҳаёт тарзи билан коммунизм ғояларига содиқ кишидир. Зеро, партия ҳаётининг қонунида КПСС Программаси ва Уставини эътироф этувчи, коммунизм қурилишида актив қатнашувчи, партия ташкилотларидан бирида ишловчи, партия қарорларини бажарувчи ва аъзолик взносларини тўловчи Совет Иттифоқининг ҳар бир граждани КПСС сафида бўлиши мумкин деб уқтирилган. Бу ленинча таъриф партия қурилишининг асосий қонуни сифатида коммунистлар ҳаёти ва фаолиятида амал қилиб келмоқда.

Коммунист ишлаб чиқаришда, ижтимоий ва шахсий ҳаётда ўзининг бутун хулқ-атвори билан коммунистик муносабатларни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун курашишнинг юксак намуналарини кўрсатиши, коммунистик ахлоқ принципи ва нормаларига оғишмай риоя қилиши лозим. Коммунист бўлиш — коммунизмни фақат тушуниш эмас, балки бу жамиятнинг актив қурувчиси бўлиш, ҳамиша ва ҳамма соҳада намуна кўрсатиш, партия сиёсатини чуқур тушуниш ва бошқаларга тушунтириб бериш, қолоқ кайфиятлар ва фикрларга қарши муросасиз кураш олиб бориш демакдир.

Партия аъзосининг КПСС Уставида белгилаб қўйилган ҳуқуқ ва бурчлари уни ҳамиша коммунистик қурилишнинг олдинги марраларида боришга даъват этади. Кундалик ҳаётимиз коммунистларнинг ҳамиша энг оғир ва масъулиятли участкаларда шижоат билан мардоновор меҳнат қилаётганлигига доир мисолларга жуда бой. Улар коммунист деган юксак номни улуғлаб, ўзлари хизмат қилаётган ҳамма соҳаларда меҳнатсеварлик, бурчга садоқат, онглилик намуналарини кўрсатмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарорида таъкидланганидек, «партия ўзининг тинимсиз меҳнатини, коммунистларнинг билими ва ташкилотчилик маҳоратини экономика ва маданиятни юксалтириш ишига бағишламоқда».

Шу билан бирга редакциямизга келаётган хатлар орасида номуносиб хатти-ҳаракати билан партия аъзоси деган покиза номга доғ тушираётган айрим кимсаларнинг ножўя қилмишлари тилга олинган мактублар ҳам чиқиб қолади. Ахир, давримизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждони бўлган Ленин партиясининг аъзоси наҳотки шундай чакки иш қиладн?! Афсуски, онда-сонда бўлса ҳам, шундай фактлар учраб турибди. Баъзи коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги активлиги, коллектив ўртасидаги мавқеи, юриш-туриши, хулқ-атвори бошқалардан фарқ қилмайди. Ҳатто кунлик ва ойлик планларини бажармаётган коммунистлар ҳам бор. Хизматга кечикиб келадиган, иш вақтидан унумли фойдаланиш ўрнига шахсий юмушларини битириш билан ўралишиб юрадиган, баъзан эса ресторан ва чойхоналарда маишатбозлик қиладиганлар орасида коммунистларнинг учраб туришига изтироб чекмай бўладими, ахир?! Боз устига, тўй-ҳашамларда орзу-ҳавасни баҳона қилиб, ортиқча дабдаба, сарф-харажатга йўл қўяётган одамлар орасида масъул раҳбар ходимлар ҳам борлиги сир эмас.

Меҳнаткашлар ўз хатларида шахсий бойлик орттиришга муккасидан кетиб, одамларнинг кўз олдида, маҳалла-кўй, эл-юрт олдида андиша қилмай қўша-қўша данғиллама иморатлар солишга ружу қўяётган кишилар орасида баъзан обрў-эътиборли партия аъзолари ҳам учраб турганлигини ёзиб, коммунистик ахлоқ-одоб нормаларидан, совет турмуш тарзи принципларидан чекиниш каби ёмон оқибатларга олиб келиши мумкинлигини таъкидламоқдалар.

Яна шундай тоифадаги ходимлар ҳам борки, улар ўз қўл остиларида ишлайдиган кишиларга қўполлик қиладилар, одамларга ўшқирадилар. Бу хусусда ўртоқ Л. И. Брежневнинг ушбу сўзларини яна бир бор эслатишга тўғри келади: «Гарчи кенг тарқалмаган бўлса ҳам, лекин баъзи кишилардаги одамларга бақириб гапириш одатини жуда ёмон кўраман. Хўжалик раҳбари ҳам, партия раҳбари ҳам шуни унутмаслиги керакки, унинг қўл остидаги кишилар фақат хизмат тақозоси билан тобе кишилардир, улар директорга ёки мудирга эмас, балки партия ва давлат ишига хизмат қиладилар. Бинобарин, бу жиҳатдан ҳамма тенгдир. Тузумимиз учун ўзгармас бўлган бу ҳақиқатдан юз ўгиришни ўзига эп кўрадиганлар қайтанга ўзларини бутунлай бадном қилиб қўядилар, обрў-эътиборларини туширадилар... Одамларнинг қадр-қимматини таҳқирлаш сира мумкин эмас».

Биз коммунист шаънига доғ туширадиган бундай иллатларга асло тоқат қилолмаймиз, зотан булар социалистик тузумимизнинг моҳиятига тамоман зиддир. Совет турмуш тарзимизга мутлақо тўғри келмайдиган яна бир нохуш нарсага эътиборни қаратмоқчимиз. У ҳам бўлса, айрим раҳбар кадрларимиз масъулиятни чуқур ҳис этиш туйғусидан маҳрум бўлиб қолаётганлигидир. Улар социалистик интизом — жамиятнинг барча аъзолари учун ягона, барча ва ҳар бир киши учун мажбурий бўлган интизом эканлигини унутиб, ножўя хатти-ҳаракатлар қилмоқдалар. Масалан, «Каршицелинхлопок» трестига қарашли Дзержинский номли совхоз директори С. Шодиев кейинги вақтларда босар-тусарини билмай қолди. Штат-молия интизомини бузиб, ўн ой ичида 31 минг сўм ортиқча сарф-харажатга йўл қўйди. Мансабнинг ўзи обрў ва ҳурматни таъминлаб беради деб ўйлаб, ўз атрофига хушомадгўй ва лаганбардорларни тўплашга киришди. Амалини суиистеъмол қилиб, кўнглига ёққан ходимларнинг ойлигини ўзбошимчалик билан оширди. Ҳеч бир зарурати бўлмагани ҳолда ўринбосарини давлат ҳисобидан рангли телевизор билан «сийлади». Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети хотамтой директорнинг танобини тортиб, жуда тўғри иш қилди.

Партиянинг кучи — коммунистларнинг ғоявийлигидадир. Ҳар бир коммунист нечоғли юксак ғоявий ва ахлоқий фазилатларга эга бўлса, партиянинг маънавий обрўси шунча юқори бўлади. Коммунистик ғоявийлик — билимлар, эътиқодлар ва амалий ишлар мужассами экан, меҳнатда, ижтимоий ҳаётда, ўқишда, турмушда — ҳаммавақт ва ҳамма жойда коммунист коммунистлигича қолиши, ленинчи партиямизнинг аъзоси деган улуғ номга муносиб бўлиши зарур.

Партия пассивликка ва лоқайдликка тоқат қилиб туролмайди. Башарти сен коммунист экансан, сенинг вазифанг — қийинчиликлар олдида чекиниш, қолоқ кайфиятларга берилиш эмас, балки партиянинг онгли ва актив жангчиси бўлишдан иборатдир. Шу жиҳатдан олганда КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXVI съездининг коммунистлар авангардлик ролини оширишга ҳамда уларнинг ишлаб чиқариш ва ижтимоий турмушдаги активлигини ривожлантиришга оид қарорларини бажариш юзасидан Ўзбекистон Компартияси Самарқанд область комитетининг иши тўғрисида»ги қарори жуда катта аҳамиятга эгадир. Қарорда баъзи коммунистларнинг меҳнатда ўрнак кўрсатмаётганлиги жуда тўғри таъкидланган. Ҳақиқатан ҳам айрим коммунистлар етакчилик қилаётган коллективлар белгиланган план ва қабул қилинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлай олмаётирлар.

Самарқанд чой қадоқлаш фабрикасида хўжасизлик авжига чиққани, давлат планлари сурункасига бажарилмай келаётгани ҳақида редакциямизга кўплаб сигналлар тушди. Кейинги икки йил мобайнида 9,5 минг тонна чой кам ишлаб чиқарилгани, 2 миллион сўмдан кўпроқ унумсиз харажатга йўл қўйилгани, маҳсулот сифати бузилгани учун 5,9 миллион сўмлик хом ашё ишлаб чиқариш ҳисобидан чиқариб ташлангани ҳақиқатан ҳам корхонада ташвишли аҳвол юз берганини кўрсатарди. Аммо Темирйўл район партия комитети, Самарқанд шаҳар партия комитети фабрика коллективи, коммунистлари куч-ғайратини ишлаб чиқариш кўрсаткичларини яхшилаш, қолоқликка барҳам беришга сафарбар этиш, конкрет, амалий тадбирлар кўриш ўрнига нуқул кадрларни алмаштириш билан шуғулландилар. Натижада икки йил ичида учта директор, бешта бош инженер, учта директор ўринбосари алмаштирилди. Лекин аҳвол барибир ўзгармай қолаверди.

Партия XXVI съезди барча партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларидан ташкилотчилик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада кучайтиришни, ўз ташкилотларидаги ва бутун партиядаги ишларнинг аҳволи учун коммунистларнинг масъулиятини оширишни талаб қилди. Дарҳақиқат, ҳозирги реал вазият ва шу куннинг талаблари сафларимизни ҳар қачонгидан ҳам жипслаштиришимизни, ҳар бир коммунистга партиянинг ҳақиқий сиёсий жангчиси фазилатларини сабот билан сингдиришни тақозо этмоқда. Олдимизда турган вазифаларнинг миқёслари тобора кенгайиб бораётганлиги, экономикамизни ривожлантиришдаги интенсив ва сифат омилларнинг борган сари кучаяётганлиги муносабати билан коммунистларнинг ўз коллективларида шахсий намуна кўрсатиши, уларнинг ташкилотчилик ва сафарбар этувчилик роли беқиёс ошмоқда.

Коммунистларнинг меҳнат ва ижтимоий активлиги тобора кучайиб, улар ўзларининг партия ва халқ олдидаги юксак бурчларини чуқур тушуниб олган ҳолда ижодий ташаббускорлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Ана шу ижодий муҳитни қарор топтириш, ташаббускорликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш партия ташкилотларининг, барча коммунистларнинг жонажон ишидир. Кадрларни камтарлик ва софдиллик руҳида, топширилган ишга юксак масъулият, партиявий бурчга чексиз садоқат руҳида тарбиялаш энг муҳим вазифадир.

«Ҳамма ишнинг ўзаги — одамларни танлашда ва ижрони текширишдадир», — деб таълим берган эди В. И. Ленин. — «Агар бу масалада амалий жиҳатдан ўрганиб олсак, амалий фойда етказсак, у вақтда биз ҳамма қийинчиликларни бартараф этамиз». Бу сўзлар ҳар бир коммунист учун, барча партия ташкилотлари учун амалий фаолият мезони бўлиб қолиши лозим.

СССР 60 ЙИЛЛИГИГА ЗАРБДОР ХАФТА

РЕСПУБЛИКАМИЗ МЕҲНАТКАШЛАРИ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ «СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚАРОРИНИ ЗЎР КЎТАРИНКИ РУҲ БИЛАН КУТИБ ОЛДИЛАР ВА АНА ШУ ШОНЛИ САНА ШАРАФИГА МУНОСИБ МЕҲНАТ СОВҒАЛАРИ ТАЙЁРЛАШГА АЗМУ ҚАРОР ҚИЛДИЛАР.

САМАРҚАНД ДЕҲҚОНЛАРИ ВА ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ МАРРАЛАРИ

САМАРҚАНД, 23 февраль. (ЎзТАГ). Бу ерда область қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойи бўлди. Қурултой қатнашчилари 1981 йил якунларини ҳамда КПСС XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитети 1981 йил ноябрь Пленуми қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмалари асосида ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йилида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасидаги вазифаларни муҳокама этдилар. Область ижроия комитетининг раиси С. Ҳ. Ҳамроқулов доклад қилди.

Докладчи ва сўзга чиққан Каттақўрғон район партия комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. Туропов, Большевик районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси, СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ж. Юсупов, Хатирчи районидаги Чкалов номли колхоз бригадири С. Жалолов, Самарқанд район ижроия комитетининг раиси С. С. Сотиболдиев, Жомбой районидаги «Октябрь» колхози маккажўхорикорлик бригадаси бошлиғи М. Абдиев, область қоракўлчилик совхозлари трестининг директори Т. Р. Қличев, Иштихон районидаги Ильич номли колхоз механизатори, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Ҳ. Шамсиева, Самарқанд химия заводининг аппаратчиси В. И. Черноштан, Пайариқ районидаги «Пайариқ» совхозининг сут соғувчиси Р. Аҳмедова КПСС Марказий Комитетининг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарори область меҳнаткашларининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини ғоят кучайтириб юборганлиги тўғрисида гапирдилар. Нотиқлар ўтган йил якунларини атрофлича анализ қилдилар, фойдаланилмай қолган имкониятларга алоҳида эътибор бердилар.

Ўтган йилнинг иқлим хусусиятлари сабабли вужудга келган жиддий қийинчиликларга қарамай, область пахтакорлари давлат хирмонига 545 минг тонна «оқ олтин» топширганликлари қайд этилди. Бир қанча хўжаликларда гектар бошига 40—50 центнердан пахта олинди. Ғаллакорлар дуруст натижаларга эришдилар, улар 326 минг тонна дон, шу жумладан 163 минг тонна маккажўхори дони етиштирдилар. Чорвачиликни ривожлантиришда ижобий ўзгаришлар рўй берди — ихтисослаштирилган қоракўлчилик районлари ташкил этилди, қорамоллар боқиб сўйим қилинадиган ўн иккита хўжаликлараро комплекс ишлаб турибди. Бройлер ва тухум етиштириладиган паррандачилик фабрикалари маҳсулот етиштиришни кўпайтирмоқдалар. Давлатга 255 минг тонна сабзавот, 130 минг тоннадан кўпроқ узум топширилди.

Шу билан бирга қурултойда қайд этиб ўтилганидек, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг кўпгина резервлари ҳали ишга солинмаган.

Бир қанча хўжаликлар пахта етиштириш индустриал технологиясини жорий этишда сусткашлик қилмоқда. Баъзи колхозлар ва совхозларда вегетация даврида агротехника қоидаларига риоя этилмаяпти, бу эса ғўзанинг ҳосилга киришини ва ўсимликларнинг етилиш муддатларини чўзиб юбормоқда. Ғўзани яганалаш ишлари паст сифатли қилиб ўтказилди. Вазифа — тошкентликларнинг илғор тажрибасини жорий этишдан, механизацияни қўлланишдан, оғир меҳнатни, хусусан ҳосил йиғим-теримидаги оғир ишларни машиналар зиммасига юклашдан иборатдир. Ғўза касалликлари ва зараркунандаларига қарши курашда ўсимликларни ҳимоя қилиш хизматини янада юқори даражага кўтариш керак.

Ерларни комплекс ўзлаштириш қишлоқ хўжалик экинлари етиштиришни кўпайтиришда ёрдам беради. Бунда ирригация ишлари уй-жойлар ва ишлаб чиқариш объектлари қурилиши билан айни бир вақтда олиб борилиши жуда муҳимдир.

Нотиқлар сабзавотчилик ва соҳибкорликни ривожлантиришда талайгина резервлар мавжудлиги тўғрисида гапирдилар. Бунда Мева-сабзавот хўжалиги министрлигининг аграр-саноат бирлашмаларидаги ихтисослаштирилган совхозларга алоҳида аҳамият бериш керак. Областда ўнлаб янги совхозлар ташкил этилган бўлиб, уларда уй-жойлар ва бошқа социал-маданий ҳамда маиший объектлар қурилишини жадаллаштириш зарур.

Қурултой қатнашчилари озиқ-овқат программасини амалга оширишда чорвачилик муҳим роль ўйнашини таъкидлаб, молларнинг наслдорлигини, наслчилик ишини яхшилаш, саноат асосидаги бўрдоқичиликни кенг қўлланиш ҳисобига молларнинг маҳсулдорлигини ошириш кераклигини уқтириб ўтдилар. Шу жиҳатдан Қашқадарё ва Бухоро чорвадорларининг ташаббусларини кенг қўллаб-қувватлаш лозим. Чорвачиликни концентрациялаш ва ихтисослашни бундан буён ҳам такомиллаштириб, ривожлантиравериш, янги сутчилик комплекслари қурилишини ниҳоясига етказиш, ем-хашак базасини анча мустаҳкамлаш, янги наслчилик ва маккажўхорикорлик совхозларини ташкил этиш керак. Мавжуд паррандачилик фабрикалари реконструкция қилинаётганлиги ва шундай янги фабрикалар қурилаётганлиги парранда гўшти етиштиришни ғоят кўпайтиришга ёрдам беради. Корхоналар ва муассасаларнинг ёрдамчи хўжаликларини, қишлоқ аҳолисининг «хонадон фермалари»ни мустаҳкамлаш ҳамда ривожлантириш муҳимлиги қурултой минбарида туриб таъкидланди.

Нотиқлар эртанги кун ҳосили учун ҳозир замин яратилиши кераклигини қайд этдилар. Кўкламги экиш ишларига намунали ҳозирлик кўриш ҳар бир хўжалик учун биринчи даражали аҳамиятга молик вазифа бўлиб қолмоғи лозим. Далалар ўз вақтида ва юқори сифатли қилиб текисланиши, каналлар тозаланиши, шудгорга маҳаллий ва минерал ўғитлар солиниши, техника ремонти ҳамма жойда тугалланиши керак.

Қурултойда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Қурултой қатнашчилари ўн биринчи беш йиллик иккинчи йилида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан социалистик мажбуриятларни қабул қилдилар ҳамда 1982—1985 йилларда колхозлар, совхозларда, шахсий ва ёрдамчи хўжаликларда чорвачиликни жадал ривожлантириш тадбирларини тасдиқладилар. Юбилей йилида 600 минг тонна пахта етиштиришга ва 1985 йилга бориб 1980 йилга нисбатан гўшт етиштиришни 1,9 баравар, сут етиштиришни 1,7 баравар, тухум етиштиришни икки баравар кўпайтиришга қарор қилинди.

Қурултой ишида Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари Р. С. Ашуралиев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Б. Р. Раҳимов иштирок этдилар.

Қурултойда мусобақдош Бухоро области қишлоқ хўжалик ходимларининг область партия комитети секретари Н. Нарзуллаев бошчилигидаги делегацияси ҳозир бўлди.

СИЁСИЙ АДАБИЁТ НАШРИЁТИ БОСМАДАН ЧИҚАРДИ

Сиёсий адабиёт нашриёти «80-йилларга мўлжалланган совет Тинчлик программаси амалда» деган ном билан материаллар ва ҳужжатлар тўпламини босмадан чиқарди.

Китобга КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежневнинг, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоларининг нутқлари, мақолалари (тўла ёки қисман) ва мактублари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг қардош партиялар ва мамлакатлар раҳбарлари билан бўлиб ўтган учрашувлари якунлари тўғрисидаги ахборотлар, унинг 1981 йил ноябрида ГФРга қилган визитига оид материаллар, шунингдек Совет Иттифоқининг БМТга тавсия этган таклифлари, 80-йилларга мўлжалланган совет Тинчлик программасининг мазмунини ва уни амалга ошириш йўлларини чуқур ва ҳар томонлама очиб берувчи бошқа ҳужжатлар киритилган. (ТАСС).

САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

23 февралда Ўзбекистон Компартияси Самарқанд область комитетининг V пленуми бўлиб ўтди.

Пленум ташкилий масалани кўриб чиқди.

Б. Р. Раҳимов Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари этиб тайинланганлиги муносабати билан пленум уни Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси вазифаларидан озод қилди.

Пленум Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари бўлиб ишлаб турган Р. С. Ашуралиевни Самарқанд область партия комитети составига киритди ҳамда уни область партия комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси қилиб сайлади.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади. (ЎзТАГ).

ЗАРБДОР МЕҲНАТ БИЛАН

КПСС Марказий Комитетининг Совет Социалистик Республикалар Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллиги тўғрисидаги қароридан руҳланган Нишон район корхоналарининг бир группа ишчилари ватанпарварлик ташаббуси билан майдонга чиқдилар. Ташаббускорлар орасида район аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комбинатининг тикувчиси Ш. Қурбонова, Нишон пахта тозалаш заводининг смена мастери Р. Хўжамов, «Госкомсельхозтехника» район бирлашмасининг тракторчиси Н. Чўлиев, район босмахонаси саҳифаловчиси О. Сатторовалар бор. Улар ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиб, СССРнинг 60 йиллигини ўн биринчи беш йилликнинг тўрт йиллик планини бажариш билан кутиб олишга аҳд қилдилар.

Район партия комитети томонидан маъқулланган бу ҳаракат саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари бўйлаб кенг қулоч ёзмоқда.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Б. Р. РАҲИМОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўртоқ Бектош Раҳимович **Раҳимов** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. УСМОНХЎЖАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Г. ҲАЙДАРОВА.

1982 йил 23 февраль.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия, совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Ориф **Ҳакимовга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада фалсафа фанини ривожлантиришдаги, малакали кадрлар тайёрлашдаги хизматлари учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Фанлар академияси И. М. Мўминов номли фалсафа ва ҳуқуқ институтининг директори, фалсафа фанлари доктори, профессор Қўчқор Хоназарович **Хоназаровга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада театр санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун М. Тошмуҳамедов номли Қашқадарё область давлат музикали драма театрининг актёри ўртоқ Одилжон **Исмоиловга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвони берди.

ПАРТИЯ АХБОРОТИ

ЧОРВАЧИЛИККА КАТТА ЭЪТИБОР

Жиззах область партия комитети Фориш районидаги Киров номли давлат наслчилик заводи партия комитетининг қорамолларнинг маҳсулдорлигини ошириш ва қишловини уюшқоқлик билан ўтказиш соҳасидаги ишини ўрганиб чиқди. Шу масала юзасидан қабул қилинган қарорда давлат наслчилик заводи 1981 йили яхши иш натижаларига эришганлиги таъкидлаб ўтилди. Чорвачилик маҳсулотларининг барча турлари бўйича ишлаб чиқариш ва тайёрлаш давлат планлари муддатидан илгари бажарилди. Завод даромад берадиган хўжаликлар қаторидан ўрин олганлиги қувонарлидир. Шу кунларда завод чорвадорларининг куч-ҳаракати СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига олинган юксак социалистик мажбуриятларни шараф билан бажаришга қаратилган.

Завод партия комитети қорамоллар қишловини уюшқоқлик билан ўтказиш ва қишки мавсумда чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун мавжуд барча имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиб, уни оқилона амалга оширмоқда.

Эришилган муваффақиятлар цех партия ташкилотлари ва партия группалари жанговарлиги ошганлиги, партия комитетининг коммунистлар ва хўжаликнинг барча меҳнаткашлари куч-ғайратини чорвачиликни янада ривожлантиришга йўналтириш юзасидан самарали иш олиб борганлиги натижасидир. Партия комитети кадрлар билан ишлашга катта эътибор бермоқда, уларнинг билим ва малакаларидан ишнинг кўзини билиб фойдаланмоқда.

Шу билан бирга, область партия комитети эътиборни Киров номли давлат наслчилик заводида мавжуд барча имконият ва резервлардан самарали фойдаланилганда янада салмоқлироқ ютуқларга эришиш мумкинлигига қаратди.

ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАСИНИНГ ТАЪСИРЧАНЛИГИГА ЭРИШИЛСИН

Паркент район партия комитети бюроси «Билим» жамияти район ташкилоти КПСС XXVI съезди қарорлари асосида лекция пропагандасининг самарадорлигини янада ошириш бўйича қандай иш олиб бораётганлигини ўрганиб чиқди. Ушбу масала юзасидан қабул қилинган қарорда таъкидланадики, КПСС XXVI съездидан кейин ўтган муддатда 3000 лекция ўқилган. Олимлар, халқ хўжалиги мутахассислари ва ишлаб чиқариш илғорлари билан юзга яқин турли учрашувлар ўтказилди.

«Билим» жамияти район ташкилоти қошида муваффақиятли ишлаб турган халқ университетлари машғулотлари қатнашчилари кўпайиб бормоқда. Сиҳат-саломатлик, маданият ва маиший турмуш, ёш ота-оналар халқ университетлари машғулотлари меҳнаткашларда, айниқса катта қизиқиш уйғотаётир.

«Билим» жамияти район ташкилоти лекция пропагандаси ишларини олиб боришда ўзининг 420 аъзоси ҳамда 20 бошланғич ташкилотга таянмоқда. Жамиятнинг «Паркент» совхоз-заводи, район марказий касалхонаси, «Паркентводстрой» трестидаги бошланғич ташкилотлари бу соҳада, айниқса, актив фаолият кўрсатмоқда. Лекция пропагандаси қатъий белгиланган план асосида олиб борилишига эришилаётир.

ХОТИН-ҚИЗЛАР АКТИВЛИГИНИ ОШИРИШ — МУҲИМ ВАЗИФА

Нукус шаҳар партия комитети хотин-қизлар советларининг тикувчилик ҳамда трикотаж фабрикаларида ёш аёлларнинг ижтимоий активлигини ошириш соҳасидаги фаолиятини ўрганиб чиқди. Бу корхоналар маъмурияти ва партия ташкилотлари аёлларнинг самарали меҳнат қилишлари учун ишлаб чиқариш ва маиший шароит яратиш ҳақида доимо ғамхўрлик қилмоқда, уларнинг ижтимоий ҳамда меҳнат активлигини ҳар томонлама кучайтираётир. Аёлларни актив ижтимоий-сиёсий ҳаётга жалб этишга катта эътибор билан қаралаётир. Кўпгина хотин-қизлар шаҳар Совети депутатлари бўлиб, уларнинг анчагина қисми турли жамоат ташкилотлари ва комиссияларга сайланишган. Аёлларнинг анчагинаси ишлаб чиқариш новаторлари ва илғорлари, коммунистик меҳнат зарбдорлари, ёшларнинг мураббийларидир.

Шаҳар партия комитети хотин-қиз кадрларнинг меҳнат, ижтимоий-сиёсий ва ижодий активлигини ошириш борасида йўл қўйиб келинаётган камчиликларга барҳам бериш юзасидан яқин фурсатда конкрет тадбирлар ишлаб чиқиш ва амалга ошириш вазифасини юклади.

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

ДАСТЛАБКИ БОҒЛАР

Андижондаги узумчиликка ихтисослаштирилган «Известия» совхозида дастлабки боғлар барпо этилмоқда. Илгари адир ва тепаликлардан иборат бўлган ерларга 200 минг туп ток кўчати ўтказилди. Токлар авж олгунга қадар янги ўзлаштирилган 100 гектар майдонга пахта экилади.

Мазкур хўжалик боғбонлари мавсумда тоғ ёнбағирларида ярим миллион тупдан ортиқ ток ва мевали кўчатлар ўтказишга қарор қилишган. Ўн биринчи беш йилликнинг охирига бориб бу ерда 4 минг тоннадан ортиқ мева етиштириш мўлжалланмоқда. Яқин йиллар ичида янги совхознинг токзорлари ва боғлари 1800 гектар майдонни ишғол этади.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ГАЗЛАМАЛАР

Марҳамат тўқувчилик фабрикаси коллективи пландан ташқари дастлабки юз минг метр газлама ишлаб чиқарди. Марҳаматдаги филиал Андижон ип газлама комбинатининг ўн биринчи беш йилликда барпо этилган 5-филиали ҳисобланади. Корхона ишчилари Москва, Ленинград, Краснодар ҳамда Тошкентдаги турдош корхоналарнинг энг яхши тўқувчилари тажрибасидан фойдаланиб шу кунларда ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг шонли 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

ЗАРБДОР ВАХТАДА

«Металлургмонтаж» Бекобод бошқармасида С. Литвиненко бошлиқ монтажчилар бригадаси СССР 60 йиллиги шарафига зарбдор вахтада туриб ҳар сменада бир ярим норма иш бажаришга эришмоқда. Ҳозир бу бригада Ўзбекистон металлургия комбинати прокат цехининг бош ишлаб чиқариш корпуси томини ёпмоқда. Янги «300» прокат стани биноси қурилишидаги ишлар ҳам тезкорлик билан олиб борилапти. Цехнинг биринчи навбати 1983 йилда, иккинчи навбати эса ўн биринчи беш йиллик охирида ишга туширилади.

ЕТТИ ИЛҒОР ЧОРВАДОР ТАШАББУСИГА ҚЎШИЛИБ

МАҲСУЛДОРЛИКНИ КЎЗЛАБ

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1981 йил) Пленумида сўзлаган нутқида озиқ-овқат программасининг таркибий қисми бўлган чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш бош вазифа эканлигини таъкидлаб, чорва қишловини уюшқоқлик билан, нобудгарчиликсиз, бешикаст ўтказиш зарурлигини алоҳида уқтирган эди. Бу вазифаларни ҳаракат программаси сифатида қабул қилган илғор хўжаликлар чорвачиликни юксалтириш борасида муҳим тадбирларни амалга оширишаётир. Қуйида Чуст районидаги Энгельс номли колхоз раиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати А. Жўраев хўжалик чорвадорларининг эл дастурхонига мўл ва сифатли чорва маҳсулотлари етказиб бериш борасидаги амалга ошираётган ишлари ҳақида ҳикоя қилади.

— Чорвачилик хўжалигимиз экономикасида тобора салмоқли ўрин эгалламоқда. Бунга моллар бош сонини, улардан бола олишни кўпайтириш, зотини яхшилаш, озуқа базасини мустаҳкамлаш, кадрларни танлаш-тарбиялаш, жой-жойига қўйиш, сиёсий-ташкилий ишларни шу кун талаблари асосида олиб борилишини таъминлаш туфайли эришяпмиз.

Молларни сўкимга боқиш интенсив йўлга солинди. Уларнинг суткалик семириши 550—600 граммга, тирик вазни 390—400 килограммга етказилмоқда. Фермаларни механизациялаштириш, ички хўжалик ҳисобини тобора такомиллаштириш орқали чорвачиликда барча соҳалар бўйича олинган топшириқлар ошириб бажарилди. Ўтган йили рентабеллик 17 процентдан 21 процентга кўтарилди, даромад 500 минг сўмдан зиёд бўлди, соф фойда 62 минг сўмга етди. Ҳозир колхозимизда бир центнер мол гўшти ишлаб чиқариш учун 148 сўм, қўй гўшти — 125 сўм, сут учун эса 23 сўм 70 тийин сарфланяпти.

Чорва маҳсулотини янада кўпайтириш учун моллар бош сонини ошириш, зотини яхшилаш, подадаги сигирлар салмоғини кескин кўтариш чораларини кўряпмиз. Сут ва гўшт йўналишидаги қора-ола зотли сигирларни кўпайтириб боряпмиз. Ўтган йили 50 бош ана шундай зотли ғунажинларни соғин сигирлар группасига қўшиб, подадаги сигирлар салмоғи 35 процентга етказилди. Юбилей йилида бу кўрсаткич 40 процентни ташкил этади. Бунинг учун ҳар юз бош сигирдан 95—100 тадан бузоқ оламиз.

Қишлов — синов, деб бежиз айтишмаган. Шунинг учун бу даврга жуда пухта ҳозирлик кўрдик. Бир ярим йилга етадиган ҳажмда, яъни 2600 тоннага яқин дағал хашак жамғариб, 2100 тонна силос бостирганмиз. Улар озуқа цехларида қайта ишланиб, тўйимлилиги оширилиб, молларга берилмоқда. Молларга қиш бўйи кўк озуқа бериш мақсадида перко, рапс ва сули каби оралиқ экинлар экиб, уларни агротехника қоидалари асосида парвариш қиляпмиз.

Чорвадорларга маданий-маиший ва савдо хизмати кўрсатиш намунали йўлга қўйилган. Озуқа цехлари, хашак майдалаш ва қайта ишлаш механизмлари кузда сифатли ремонт қилингани учун улар бир маромда ишлаб турибди. Ем-хашак тақсимоти қатъий ҳисобда. Озуқаларни тақсимлаш хусусида ферма коммунистлари, халқ назоратчилари кўз-қулоқ бўлиб туришибди. Шунинг учун ҳам кунига 10—15 процент озуқа тежаляпти.

Қишлов даврида ҳам гўшт, сут, тухум ишлаб чиқаришни интенсив кўпайтириш бўйича тадбирлар ишлаб чиқдик. Ориқ, ночор моллар ажратилиб, кучайтирилган рацион асосида боқиляпти. Ҳар бош сигирдан кунига 10—12 килограммдан жами 1500 килограмм сут соғиб олиняпти. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 12 процент кўпдир. Бўрдоқига боқилаётган моллар парвариши ҳам борган сари яхшиланиб борилаётгани туфайли уларнинг суткалик семириши 750-800 граммга етиб, тирик вазни 420 килограммни ташкил этяпти.

СССР ташкил топган куннинг 60 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун чорвадорларимиз ўртасида ўзаро меҳнат беллашуви қизғин тус олган. Социалистик мусобақа тез-тез якунланиб, илғорлар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириб бориляпти. Беллашувда коммунистлардан Т. Серкабоев, Т. Арслонова, У. Ашурматов каби чорвадорлар, Э. Арслонов, Х. Малахова, У. Қўлдошев сингари бузоқбоқарлар ва сут соғувчилар ғолиблик қилишмоқда.

Яқинда матбуотда эълон қилинган республика илғор чорвадорларининг Ўзбекистондаги барча чорвачилик ходимларига мурожаатномасини сут соғувчилар, молбоқарлар иштирокида зўр қизиқиш билан ўқиб чиқдик. Ана шу мурожаатнома асосида аниқ режалар белгиланди. Айни кунларда бу режаларни оғишмай амалга ошириш, эл дастурхонини чорва маҳсулотлари билан маъмур қилиш учун барча имкониятларни ишга соляпмиз.

НАЗАРИЯ ВА ПРАКТИКАНИНГ БИРЛИГИ

«КПСС XXVI съезди: назария ва практиканинг бирлиги» тўпламининг биринчи нашри босмадан чиқди. Тўпламга съезд материаллари, КПСС ва Совет давлати раҳбарларининг 1981 йил биринчи ярмида эълон қилинган мақолалари ва нутқлари киритилди. Уларда Коммунистик партиянинг КПСС XXVI съезди қарорлари асосида амалга ошираётган назарий ва амалий ишларининг энг муҳим йўналишлари акс эттирилган, совет халқининг ўн биринчи беш йиллик планларини бажариш борасидаги илҳомбахш ишлари кўрсатиб берилган. Тўплам материалларида халқаро муносабатлар, жаҳон революцион жараёни, ҳозирги идеологик курашнинг энг муҳим проблемалари ҳам чуқур тадқиқ этилади.

Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти чоп этди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ШАРҚШУНОСЛАРИ — ИБН СИНО НОМИДАГИ МУКОФОТ ЛАУРЕАТЛАРИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси шарқшунослик институтининг коллективи ўрта аср алломаси Абу Али ибн Сино номидаги халқаро мукофотнинг биринчи лауреати бўлди

Бу мукофот 1981 йилда «Новости» матбуот агентлигининг мамлакатимиз жамоат ташкилотлари, фан ва маданият муассасалари, шунингдек Осиё ва Африкадаги бир қанча давлатлар билан биргаликдаги ташаббусига биноан таъсис этилди. Бу мукофотни ҳар йили СССРнинг бир граждани ҳамда Африка ва Осиё мамлакатларининг бир гражданига мамлакатимиз ҳамда Африка ва Осиё қитъаси халқлари ўртасида тинчлик ва дўстлик ғояларини пропаганда қилувчи адабиёт, публицистика, ижтимоий фанлар соҳасидаги энг яхши асарлар учун беришга қарор қилинган. Ижодий ва илмий ташкилотларнинг коллективлари ҳам шу мукофотга сазовор бўлишлари мумкин. Фаластинлик машҳур шоир ва жамоат арбоби Маҳмуд Дарвиш Абу Али ибн Сино номидаги мукофотнинг биринчи чет эллик лауреати бўлди.

22 февраль куни мукофот Шарқшунослик институтига топширилди. «Новости» матбуот агентлиги правлениеси раисининг ўринбосари К. А. Хачатуров Ибн Сино номидаги халқаро мукофот комитети жюрисининг топшириғига биноан фахрий мукофотни тантанали вазиятда коллективга топширди. (ЎзТАГ).

ДАЪВАТГА ЖАВОБАН

Учқўрғон районидаги «Учқўрғон» совхозининг илғор сут соғувчиси Уғилхон Қорабоева етти илғор чорвадорнинг ташаббусига қўшилиб, ўз боқимидаги сигирларнинг ҳар биридан 5500 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилди. У онаси Тўхтахон Қорабоевани мусобақага чақирди. Она-бола сут соғувчилар ваъдага вафо қилиш учун курашишяпти.

Фермада бундай оилавий чорвадорлар кўп. Чунончи, Бусора Мелибоева қизлари Манзура Мелибоева ва Солияхон Омонова, ота-бола Абдураҳмон ва Абдумухтор Мирзақулов каби чорвадорлар шулар жумласидандир. Бу илғор чорвадорлар ҳам ўзаро мусобақалашиб ишлаб, чорва моллар маҳсулдорлигини тобора оширмоқдалар.

Ш. НИШОНОВ,
Наманган области.

МУСОБАҚА МЕЗОНИ — САМАРАДОРЛИК

Туямўйин гидроузели бунёдкорлари «СССР 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта» шиори остида ишлаб чиқаришда юқори унумдорликка эришиш учун астойдил кураш олиб бораётирлар. Ишда самарадорлик ва сифат — социалистик мусобақанинг бош мезони, асосий мақсади бўлиб қолди.

1-механизациялашган махсус кўчма колонна биринчи квартал планини 20 мартгача бажариш мажбуриятини олиб, графикдан ўзиб ишламоқда. Февраль ойининг икки ҳафтасида уч ҳафталик иш амалга оширилди. Ленин ордени кавалери Мадёр Қиличев бошлиқ экскаваторчилар бригадаси февраль ойи топшириғини икки ҳафтада адо этди. У ўтган йили икки йиллик планни бажарган эди. Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Туроббой Шаропоз бошлиқ бригада монтажчилари ҳозир март ойи ҳисобига меҳнат қилишяпти. Шунингдек, Йўлдош Ғафуров бошлиқ бетончилар, Абдулазиз Ражабов бошлиқ комплекс бригадалар ҳам социалистик мусобақа пешқадамлари сафида бормоқдалар.

Туямўйинда қурилиш-монтаж ишлари кўлами тобора кенгайиб бораётир. Сув омборига ҳозиргача бир миллиард 200 миллион кубометр ҳажмда обиҳаёт тўпланди, ирригация системаларига 800 миллион кубометр сув етказиб берилди. Гидроэлектростанциянинг биринчи агрегати тахт қилиб қўйилди. Айниқса, бу йил ишга тушириладиган объектларда қурилиш суръати тобора жадаллашяпти. Дружба шаҳрида маданий-маиший ва уй-жой бинолари қад ростлаяпти.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Тошкент метрополитени 2-навбати биринчи участкасини қуриш қизғин давом эттирилмоқда. Суратда: «Ташметрострой» трестининг илғор қурувчиларидан (чапдан) Э. Қодиров, Е. Шухралиев, С. Алибеков.

А. Тўраев фотоси.

МАЗМУНЛИ ЛЕКЦИЯЛАР

Яккабоғ район партия комитети лекция пропагандасининг самарадорлигини ошириш ва лектор кадрларни тарбиялашга доимо ғамхўрлик қилмоқда. Районда бу соҳадаги ишлар КПСС XXVI съезди белгилаб берган кўрсатмалар ва КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик ва сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори асосида ташкил этилаётир.

Ҳозирги пайтда районда «Билим» жамиятининг 31 бошланғич ташкилоти бўлиб, уларга 611 лектор уюшган. М. Бозоров, М. Муҳаммадиев, Ҳ. Рўзиев, С. Расулов, Ш. Хуррамов, Ҳ. Турдиев сингари тажрибали лекторларнинг лекциялари меҳнаткашлар ўртасида катта қизиқиш уйғотмоқда.

Ш. МАҲМУДОВ.

РЕВОЛЮЦИОН НАЗАРИЯНИНГ ИЖОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИЛИШИ

Москвада, Кремлнинг Съездлар саройида Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг тарихий XXVI съезди ўз ишини бошлаганига бир йил тўлди. Бу ўн биринчи беш йиллик топшириқларини бажариш учун умумхалқ кураши авж олган йил, совет жамияти янада ривож топган йил бўлди.

Мамлакатимизнинг коммунистик қурилиш жабҳасида ва халқаро майдонда эришган ютуқлари кўп жиҳатдан ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС ленинчи Марказий Комитети ижтимоий тараққиёт проблемаларини назарий жиҳатдан анализ қилишга, ички ва ташқи сиёсатни илмий асослашга, марксизм-ленинизм принципларининг софлиги учун курашга жуда катта эътибор бериб келаётганлигининг натижасидир.

Партиямизнинг ғоявий-назарий соҳадаги масъулияти, айниқса, каттадир. Совет халқи ва унинг коммунистик авангарди зиммасига бутун инсоният келажагига йўл очиб берувчи кашшоф бўлишдек шарафли, лекин анча мураккаб вазифа тушди. Биз олға томон борган сари партия ва халқ олдида турган вазифаларнинг миқёслари ва мураккаблиги ҳам тобора ошиб бормоқда. Бунда ана шу вазифаларнинг кўпчилиги принцип жиҳатидан янги бўлиб, биринчи марта қўйилмоқда. Шунинг учун ҳам революцион назария ва практикага, партия ва давлат қарорларини асослашга қатъий илмий ёндашиш биз учун ҳаётий заруратдир. Бу масалаларга шу тарзда ёндашиш Ленин партиясига хос бўлган туб хусусиятдир.

КПСС XXVI съезди қарорларида марксча-ленинча назариянинг янги, принципиал жиҳатдан муҳим проблемаларини ишчанлик билан ижодий ишлаб чиқиш натижалари мужассамлангандир.

1

Ўтган йил КПСС томонидан ишлаб чиқилган ривожланган социализм концепцияси катта аҳамиятга эга эканлигини янги куч билан кўрсатди. Бу концепция XXVI съездда партиянинг энг муҳим назарий ютуқларидан бири деб характерланди. Бизнинг программ мақсадларимизни амалга оширишнинг йўллари ва муддатларини аниқлаб олиш имконини берувчи, КПССнинг олға томон узоқ йилларга мўлжалланган илмий стратегияси ва тактикасини ўзагини ташкил этувчи бу концепция партиянинг ташкилотчилик ва ғоявий, сиёсий-тарбиявий ишларининг асосий йўналишларини белгилаб беради.

Ривожланган социализм концепциясининг ишлаб чиқилиши ўз аҳамиятига кўра илмий коммунизмнинг бошқа асосий кашфиётлари қаторида туради. Чунки шу туфайли марксизм-ленинизм классикларининг янги жамиятнинг икки босқичи ҳақидаги таълимоти мукаммал тус олади. Бунда мазкур проблематиканинг жуда мураккаблигини ҳам эътиборга олмоқ лозим: «Жамият ҳаётида кескин ўтишлар ва ўзгаришлар бўлаётган вақтда энг қийин вазифа — ҳар бир ўтишнинг алоҳида хусусиятини эътиборга олиш вазифасидир».

КПСС ҳужжатларида, XXVI съезд қарорларида очиб берилган ривожланган социализм босқичининг хусусиятлари партия ва халқнинг коммунизм учун курашдаги фаолияти учун аниқ сиёсий йўналиш беради.

СССРда етук социализм қурилганлиги ифтихор туйғуларинигина эмас, шу билан бирга, юксак масъулият ҳиссини ҳам туғдиради. Партия бизни ҳар доим хотиржамликдан эҳтиёт қилади: бу — совет халқининг энг катта ютуғи, реал инсонпарварликнинг бугунги кундаги энг катта ютуғигина эмас, шу билан бирга коммунизм йўлидаги шундай марраки, бу маррада чиндан ҳам тарихий мазмун ва аҳамиятга эга бўлган вазифаларни қўйиш ва ҳал қилиш лозим бўлади. Шу босқич доирасида юқори самарали экономикани яратиш, ишлаб чиқаришнинг юксак унум беришига эришиш ҳамда янги тузумга хос бўлган коллектив асослардаги барча ижтимоий муносабатларни қайта қуришга эришиш ва янги, ҳар томонлама ва гармоник ривожланган кишини шакллантириш, демак, социализм табиатига ёт бўлган барча сарқитларни — буржуа ва майда буржуа қарашлар ва ахлоқларнинг қолдиқларини тугатиш лозим бўлади. Бу жуда катта вазифалар комплексини самарали, жадал ҳал қилмай туриб, коммунизмнинг олий босқичига ўтиш мумкин бўлмаган бўлур эди.

КПСС XXVI съезди жамиятнинг социал структураси ривожланишидаги тенденцияларни таҳлил қилиб чиқиб ва ишчилар синфи ролининг муттасил ўсиб бораётганлигини, совет халқи барча қатлам ва группалари унинг социал-сиёсий ва ғоявий позициясига ўтганлигини таъкидлаб: «Жамиятнинг синфсиз структураси асосан ва бошлича етук социализмнинг тарихий доирасида вужудга келиб боради, деб тахмин қилиш мумкин», деб кўрсатган эди.

Ривожланган социализм ўз моҳиятига кўра узоқ тарихий босқичдир, деган кўрсатма ҳам катта сиёсий аҳамиятга эга. Бу мазкур босқич вазифаларини мумкин қадар тезроқ ва муваффақиятли ҳал қилиш учун партия ва халқнинг ҳамма ижодий кучларини сафарбар этишни, меҳнат ва ижтимоий-сиёсий активликни бутун чоралар билан юксалтиришни талаб этади. Албатта, ҳамма нарса ҳам бизнинг истакларимизга ва куч-ғайратимизга боғлиқ эмас, чунки қурилишимизнинг бориши, масалан, ноқулай халқаро шарт-шароитлар билан мураккаб тус олиши мумкин. Бироқ энг асосий нарса ўзимизга боғлик — маҳоратимизга ва уюшқоқлигимизга, ирода ва куч-ғайратимизга, меҳнаткаш халқнинг жипслиги ва онглилигига, совет жамияти бирлигини янада мустаҳкамлашга боғлиқдир. Съезддан кейинги ўтган йил биз тўғри йўлдан бораётганлигимизни кўрсатиб турибди.

2

Коммунизм учун курашнинг ҳал қилувчи фронти — бу мамлакат ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришнинг объектив иқтисодий қонунларини қаттиқ ҳисобга олишга таянувчи хўжалик қурилишидир. Ўтган йил тажрибаси КПСС Марказий Комитетининг партия XXVI съезди Ҳисобот докладида: «Социал вазифаларни ҳал қилишнинг, мамлакат мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашнинг пойдевори, актив ташқи сиёсат пойдевори худди мана шу экономика соҳасида бунёд этилади» дейилган қоидада энг ишончли тарзда ифодалаб берилган.

КПСС XXVI съезди ўз ҳужжатларида партиянинг саксонинчи йилларга мўлжалланган иқтисодий стратегиясининг моҳиятини — халқ хўжалигини халқ фаровонлигини ошириш билан боғлиқ бўлган кўпдан-кўп вазифаларга янада кенгроқ қаратиш йўлини тўла-тўкис очиб берди. Етук социализм даврида ижтимоий тараққиётнинг аниқ ифодаланган комплекс характери иқтисодий вазифаларнинг социал, сиёсий, маданий-тарбиявий вазифалар билан маҳкам боғланган ҳолда бажарилишини тақозо этади.

Бу вазифаларнинг ҳаммасини муваффақиятли ҳал этиш учун ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш изига кўчириш ҳаводек зарур, чунки экономиканинг интенсив ўстириш резервлари тугади ёки тугашга яқин. Меҳнат унумдорлигини кескин юксалтириш, барча ресурслардан оқилона, тежаб-тергаб фойдаланиш вазифалари бизнинг жамиятимиз учун муҳим аҳамиятга эга. Съезд қарорларида ва партиянинг бошқа ҳужжатларида кўрсатилганидек, шу мақсадларга эришишнинг йўли хўжалик механизмини такомиллаштиришдан, экономикани планлаштириш ва бошқариш даражасини ошириш (жумладан, тармоқ программаларни ишлаб чиқариш ва амалга ошириш асосида)дан иборатдир. Шу билан бирга фан-техника революцияси ютуқларини социализмнинг афзалликлари билан узвий равишда уйғунлаштиришга эришишимиз, илмий кашфиётларни, прогрессив техника ва технологияни ишлаб чиқаришга жорий этишни тезлаштиришимиз лозим. Съезддан кейинги йил ана шу мақсадларга эришиш учун астойдил кураш белгиси остида ўтди.

Бунда социал-сиёсий ва маданий-ғоявий проблемалар экономиканинг ривожланиши натижасидагина эмас, айни вақтда шу ривожланиш жараёнида ҳам ҳал қилинмоқда. Масалан, партия раҳбарлигида халқ хўжалигини интенсив ривожланиш йўлига кўчириш тадбирларининг амалга оширилаётганлиги оғир ва кам унумли қўл меҳнатини тугатишни ва ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштиришни; ижтимоий меҳнатнинг ҳамма соҳаларида банд бўлган ходимларнинг умумий ва профессионал маданиятини ўстиришни назарда тутади ва шунинг учун ҳам рағбатлантиради. Бундай натижаларга эришиш — ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат ўртасидаги жиддий социал тафовутларни тугатиш томон, қишлоқ хўжалиги меҳнатини индустриал меҳнатнинг бир турига айлантириш, яъни синфсиз жамият қуриш томон ҳал қилувчи қадам ташлаш демакдир.

КПСС XXVI съезди томонидан белгиланган озиқ-овқат программасини ишлаб чиқиш ва бажариш, саноат «Б» группаси — истеъмол воситаларини ишлаб чиқаришни жадал ўстириш сингари халқ хўжалиги вазифаларининг социал мазмуни ўз-ўзидан равшан. Совет кишиларининг талаб ва эҳтиёжлари тўғрисида ғамхўрлик қилиш муҳим сиёсий иш бўлиб, омманинг меҳнат ва ижтимоий-сиёсий активлиги, ижтимоий тараққиётни жадаллаштириш кўп жиҳатдан унинг муваффақиятига боғлиқдир.

Партия иқтисодий стратегиясини амалга ошириш давомида бошқа муҳим социал ва маданий-ғоявий вазифалар ҳам ҳал қилинмоқда. Бу ҳол социалистик турмуш тарзининг моддий ва маънавий асослари бир-бири билан уйғунлашган ҳолда такомиллаштирилаётганлигини билдиради. Меҳнатга қараб тақсимлаш социалистик принципини изчиллик билан ўтказиш, ҳар бир ходимнинг меҳнат натижаларига объектив адолатли баҳо бериш, шу билан бирга меҳнат қилмай даромад олишнинг ҳамма каналларини беркитиб қўйиш катта сиёсий аҳамиятга эга. Тақсимлаш муносабатларини такомиллаштириш, оқилона эҳтиёжни шакллантириш, социалистик ижтимоий интизомни мустаҳкамлаш, ҳар бир кишининг меҳнатга ва жамоат мулкига коммунистик муносабатда бўлиши учун кураш — бу ҳам экономиканинг самарадорлигини оширишнинг қудратли резерви, ҳам социалистик турмуш тарзи идеаллари ва нормалари тўла тантана қилишининг тўғри йўлидир.

КПСС XXVI съезди томонидан қўйилган халқ хўжалиги вазифаларини бажариш учун кураш экономикани юксалтиришга ёрдам бериш билан бирга, ҳар бир меҳнаткашнинг умумхалқ, умумдавлат аҳамиятига эга бўлган вазифаларни ҳал қилишда янада актив қатнашишини таъминлайди. Шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг 1982 йилги социалистик мажбуриятлари бунинг ёрқин далилидир. Бизнинг ҳеч нарса билан алмаштириб бўлмайдиган резервимиз ҳисобланган омма ташаббусининг ўсиб бориши коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда, бутун коммунистик қурилишда эришадиган муваффақиятларимизнинг гарови бўлиб хизмат қилади.

3

Ленинизм тарихий жараённинг субъектив факторини — ишчилар синфи, халқ оммасининг социал активлиги, уларнинг уюшқоқлиги ва онглилиги, партия ва социалистик давлатнинг қудрати катта роль ўйнашини эътироф этади ва ундан моҳирлик билан фойдаланишни талаб қилади. Марксчи-ленинчи партиянинг илмий жиҳатдан асосланган сиёсати кучи, унинг ижтимоий тараққиётга раҳбарлик қилиши аҳамиятининг тобора ўсиб бориши сабаби шундадир. Революцион назариянинг бу туб проблемалари ҳам КПСС XXVI съезди қарорларида янада ривожлантирилган.

КПСС XXVI съездигача бўлган давр ичида ривожланган социализм сиёсий системасининг назарий асосларини ишлаб чиқишга зўр берилганлигининг натижалари айниқса яққол кўриниб турибди. Бутунсовет халқи якдиллик билан маъқуллаган СССР янги Конституциясида совет жамиятининг иқтисодий, социал ва маънавий ҳаётида юз берган жиддий ўзгаришлар ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Социалистик давлатнинг янада мустаҳкамланиб бориши билан бирга унинг умумхалқ, чинакам демократик характери ҳам ривожланиб боради ҳамда давлатнинг совет-сиёсий системаси бошқа бўғинлари билан ўзаро алоқалари кучайиб боради, деган Конституцияда мустаҳкамланган ғоя давлат тўғрисидаги марксча-ленинча таълимотга қўшилган принципиал муҳим ҳиссадир.

Келажакда коммунистик ижтимоий ўз-ўзини бошқаришга ўтишнинг бошқа йўли йўқ. Аввалги йилларда давлатнинг ўлиш жараёни тезлашади, унинг функциялари механик равишда ижтимоий ташкилотларга ўтади деган сохта новаторлик қоидалари илгари сурилганлиги зарардан бошқа нарса келтирмади. Аксинча, тарихий тажриба ўргатадики, социалистик давлатнинг роли ва ҳокимияти заифлашган жойда анархия ва стихиялилик элементлари кучая боради, социализм ютуқлари хавф остида қолади. (Л. И. Брежнев. «Ленин йўлидан», 2-том, 495-бет). Социалистик давлат янги жамият қуришнинг, унинг ғалабаларини ҳимоя қилиш ва кўпайтиришнинг ҳеч алмаштириб бўлмас қуроли бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Бундан 60 йил муқаддам барпо этилган ишчи ва деҳқонларнинг жаҳонда биринчи кўпмиллатли иттифоқ давлати миллий муносабатларнинг янги типи — ленинча халқлар дўстлиги. СССР миллатлари ва элатларининг равнақ топиши ва ўзаро яқинлашуви, уларнинг тарихан янги социал ва

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

Л. И. БРЕЖНЕВ АСАРЛАРИ ҲИНДИСТОНДА НАШР ЭТИЛДИ

ДЕҲЛИ, 22 февраль. (ТАСС). КПСС XXVI съезди очилган куннинг бир йиллиги арафасида Ҳиндистоннинг энг катта нашриётларидан бири «Эллайд паблишерз прайвит лимитед» нашриёти Леонид Ильич Брежнев нутқлари ва докладларини «Социализм, тинчлик, халқлар озодлиги ва мустақиллиги» деган ном билан чиқарди. Тўпламга Л. И. Брежневнинг 1979 йил охиридан 1981 йил декабригача бўлган даврдаги нутқлари ва докладлари, шунингдек партия XXVI съездида КПСС Марказий Комитети номидан қилган Ҳисобот докладидан олинган парчалар киритилди.

Тўплам Л. И. Брежневнинг «Ҳинд китобхонига» деган мурожаатномаси билан бошланади, мурожаатномада бундай дейилади: «Дўст Ҳиндистонга яна боришга мушарраф бўлган вақтимдан бери орада бир йилдан сал кўпроқ вақт ўтди. Ҳиндистон диёрида бўлишдан, улуғ мамлакатингизнинг раҳбарлари ва жамоатчилик намояндалари билан ўтказилган учрашувлардан олган хотираларим ҳали ҳам кечагидек эсимда. Ўша кунларда биз бош министр Индира Ганди бону билан ва Ҳиндистоннинг бошқа давлат арбоблари билан мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш, Осиёда ва бутун дунёда халқлар тинчлиги ҳамда хавфсизлигини мустаҳкамлашга кўмаклашиш учун яхши ва самарали меҳнат қилдик.

Тинчлик, кенг миқёсдаги халқаро ҳамкорлик планетамиздаги барча халқлар учун ҳаётий заруратдир. Тинчлик шароитидагина инсоният бунёдкорлик фаолияти билан шуғуллана олади, тараққиёт йўлидан олға бора олади. Ҳозир, агрессив империализм ва жаҳон реакцияси кучлари халқаро вазиятни кескинлаштиришга уринаётган, ядро уруши бошламоқчи эканлиги билан сурбетларча чиранаётган бир пайтда халқларнинг тинчлигини қаттиқ туриб ҳимоя қилишдан ҳам муҳимроқ, ундан ҳам зарурроқ вазифаси йўқ.

Кескинликни юмшатишга қарши ва ижтимоий ҳамда сиёсий тузумидан қатъи назар давлатларнинг тинч ҳамкорлигига қарши шиддат билан ҳуруж қилаётган, халқаро муносабатларга бўйсундириш ва зўравонлик методларини, суверен давлатларнинг ишларига аралашиш тактикасини жорий этишга интилаётган кимсалар халқларнинг тараққиёти ва озодлиги ишига ашаддий душман бўлганликлари учун шундай қилаётганликлари ҳозир ҳар қачонгидан ҳам равшандир. Уларнинг сафсатабозлик иборалари билан сал-палгина ниқоблаб қўйилаётган жами муддаолари пировард натижада социализмни «улоқтириб ташлаш»га, миллий озодлик ҳаракатларини бостиришга, империализмнинг танҳо ҳукмронлигини қайтадан тиклашга қаратилган. Бу йўлга қарши курашда Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон табиий иттифоқчилардир.

Эътиборингизга ҳавола этилаётган китобни ўқиб, Совет Иттифоқининг сиёсати бир-бири билан боғлиқ бўлган иккита асосий йўлга марказлашаётганига яна бир бор ишонч ҳосил қиласиз. Бу йўлларнинг бири — мамлакатимизда коммунистик қурилишнинг жуда катта ва мураккаб вазифаларини ҳал этишдан иборат: Бу вазифаларни — ҳамма нарса инсон учун, ҳамма нарса инсоннинг бахт-саодати учун деган сўзлар билан ифодалаш мумкин. Иккинчи йўл тинчлик учун, урушнинг олдини олиш учун, халқлар хавфсизлиги ва озодлиги учун кураш йўлидир.

Ҳинд китобхонларига мурожаат қилар эканман, совет кишилари ҳинд халқининг атоқли йўлбошчиси Жавоҳарлал Неру асос солган Ҳиндистоннинг тинчликсевар мустақил ташқи сиёсатига нақадар ҳурмат билан қараётганликлари тўғрисида алоҳида гапириб ўтмоқчиман. Энди бу сиёсатни Ҳиндистон бош министри Индира Ганди бону муваффақиятли равишда давом эттирмоқда. Ҳиндистоннинг энг муҳим халқаро проблемаларга реалистик ва принципиал ёндашаётганлиги, халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги ишини изчиллик билан қўллаб-қувватлаётганлиги Совет Иттифоқида юксак баҳоланмоқда.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида доимо мустаҳкамланиб бораётган дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик — турли социал тузумдаги давлатлар тинч-тотув яшаши сиёсатининг нақадар самарадорлигини кўрсатувчи ёрқин мисолдир.

Шу фурсатдан фойдаланиб, улуғ ҳинд халқига чуқур ҳурматимни изҳор этаман ва унга янги Ҳиндистонни барпо этишда бундан буён ҳам муваффақиятлар тилайман».

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ УЛАН-БАТОР

Монголияда еттинчи беш йилликнинг иккинчи йили план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа кенг авж олиб кетди. Монголия касаба союзлари марказий советининг маълумотларига кўра, ҳозирги вақтда мамлакат халқ хўжалиги турли тармоқлари барча меҳнаткашларининг қарийб 95 проценти социалистик мусобақада қатнашмоқда.

Республика меҳнаткашларининг социалистик мусобақаси бу йил икки босқичдан иборат. Биринчи босқич 20 майда — Монголия касаба союзларининг XII съезди очиладиган кунда, иккинчи босқич эса 30 декабрда — СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги нишонланадиган кунда якунланади.

◆ БРЮССЕЛЬ

Европа иқтисодий ҳамжамиятига аъзо бўлган мамлакатлар министрлар кенгаши молия министрларининг навбатдан ташқари сессияси бошланди. Сессияда Бельгия франкининг камида 10 процент қадрини пасайтириш тўғрисидаги Бельгиянинг талаби муҳокама қилинмоқда. Европа иқтисодий ҳамжамияти валюта — молия комитетининг яқинда бўлиб ўтган мажлисида Дания ҳам ўзининг миллий валютаси — Дания кронасининг қадрини пасайтириш тўғрисидаги масалани ўртага қўйди.

Маҳаллий кузатувчилар тўққиз мамлакатда тўхтовсиз давом этаётган валютадаги чалкашликлар миллий пул бирлиги қадрининг пасайиб кетишига, тўлов ва савдо балансларн дефицитининг ғоят кўпайиб кетишига олиб келмоқда, деб таъкидламоқдалар.

◆ ТРИПОЛИ

Бу ерда «Миллий озодлик ва мустақиллик учун курашда империализмга қарши ҳаракатлар бирлиги учун» шиори остида Яқин ва Ўрта Шарқ, Осиё, Африка ва Лотин Америкаси давлатлари жамоатчилиги вакилларининг учрашуви бошланди.

Учрашув қатнашчилари Америка империализми ва халқаро реакция кучларининг халқаро кескинликни юмшатиш жараёнини барбод этишга уринишларига қарши ҳаракатларни мувофиқлаштириш масалаларини муҳокама қиладилар, АҚШ ва унинг гумашталари хатарли режаларига қарши тинчликсевар кучлар курашини активлаштириш тадбирларини ишлаб чиқадилар.

Кенгаш ишида Осиё ва Африка мамлакатлари билан бирдамлик совет комитетининг делегацияси иштирок этмоқда.

(ТАСС).

Шарҳловчи минбари

ТУГУННИ КИМ ЧИГАЛЛАШТИРМОҚДА

Ҳаддан зиёд пуфлаб шиширилган пуфакнинг «пақ» этиб ёрилиб кетганини кўрганмисиз?

Яқинда сиёсий майдонда худди шундай воқеа юз берди. Ғарбда «АҚШ маъмурияти плани» деб ном олган ва катта шов-шувга сабаб бўлган «таклиф»нинг таърифи айни авж пардасига кўтарилганда миси чиқиб қолди.

Оқ уйдагилар киритган бу «тинчлик таклифлари»нинг мазмуни асосан қуйидагилардан иборат: «Башарти Совет Иттифоқи ўзининг ўртача олисликка учадиган «СС-20» ракеталарини ва у билан бирга «СС-4» ва СС-5» ракеталарини ҳам йўқ қилиб ташлайдиган бўлса, АҚШ Американинг янги қанотли ракеталарини ва «Першинг-2» ракеталарини Ғарбий Европада 1983 йилда жойлаштириш ниятидан воз кечишга тайёр».

Маълумки, НАТО блокининг 1979 йилги қишки сессиясида қабул қилинган қарорга биноан Қўшма Штатларининг 600 га яқин ўртача олисликка учувчи янги ядро ракеталари 1983 йилдан бошлаб Ғарбий Европанинг қатор мамлакатларида жойлаштирилиши керак. Шунинг учун ҳам АҚШ маъмурияти таклифларини кўкларга кўтариб мақташ бошланди. Буржуа матбуоти, Пентагон ва НАТОнинг «тинчлик» деса афти буржмаядиган қуролхўр генераллари мазкур таклифни расмийлаштириб, унинг «ажойиб фазилатлари, бебаҳо мазмуни, тинчлик ишига мисли кўрилмаган даражада катта ҳисса бўлиб қўшилиши» тўғрисида чор атрофга айюҳаннос сола бошладилар. Илҳоми жўшиб кетган аллакимсалар бу таклифларни ҳатто инсоннинг Ойга қўйган биринчи қадами билан қиёслашди.

Лекин афсуски, мадҳиябозлик айни қизиган чоғида, иш пачава бўлди. Буни қарангки, шундай «ажойиб» таклифнинг «арзимаган» иккита «камчилиги» чиқиб қолди. Биринчидан, «АҚШ билан НАТОда Совет Иттифоқининг ўртача олисликка учадиган мана шу ракеталарига бас кела оладиган восита йўқ»лиги учун ушбу таклифни ўртага қўймоқдамиз, деб аслида риёкорлик қилинган экан. Иккинчидан, бу таклифда Американинг олдинги марралардаги базаларида Пентагон аллақачон жойлаштириб қўйган ҳарбий воситалар ва Англия билан Франциянинг Шарққа томон қаратиб қўйилган баллистик ядро ракеталарини ҳисобга олиш нима учундир таклиф авторларининг «эсидан чиқиб қолибди».

Саҳнада янги роль ижро этаётган актёр борди-ю, ўзи талқин этаётган образга тегишли бир-икки жумлани эсидан чиқариб қўйса, уни, шубҳасиз, кечириш мумкин. Аммо, сиёсий саҳнада бунга йўл қўйиб бўлмайди. Баллистик ракета ҳар ҳолда рогатка эмас-ки, ҳаҳ энди, шунга ҳам ота гўрию қозихонами, дея индамай кетилаверса.

Шу боисдан ҳам «АҚШ маъмурияти плани» ҳақли равишда рад этилди. Инсоннинг Ойга қўйган биринчи қадамига қиёсланган «тинчлик таклифлари» аслида Женева музокараларини боши берк кўчага олиб киришга, Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги ҳарбий тенгликни АҚШ фойдасига ўзгартиришга қаратилганлиги ошкор бўлиб қолди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев социалистик интернационал қуролсизланиш бўйича маслаҳат кенгашининг вакиллари билан қилган суҳбатда НАТО қарори ва «АҚШ маъмурияти плани»ни тенглик ва баббаравар хавфсизлик принципига бутунлай зид, деб баҳолади ҳамда Совет Иттифоқининг янги чинакам тинчлик таклифларини олға сурди. «Совет Иттифоқи... ҳозирнинг ўзидаёқ иккала томон — Шарқ билан Ғарб ўртача олисликка учадиган ҳамда Европадаги объектларни нишонга олиб турган қурол-яроғларнинг ҳамма турларидан батамом воз кечишлари тўғрисида бир фикрга келишга тайёрдир, — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев. — Биз бундан ҳам кўпроқ илгари силжишимиз: Европани, ҳам ўртача олисликка учадиган, ҳам тактик ядро қуролидан батамом халос қилиш мумкин... Башарти, Ғарб ҳозирча туб қарорларга тайёр бўлмаса, биз ишнинг бошланиши тариқасида иккала томоннинг ўртача олисликка учадиган ядро воситаларини кўплаб қисқартириш тўғрисида шартлашиб олишга тайёрмиз. Бунда гап жуда кўп миқдорда — юзлаб мана шундай воситаларни қисқартириш тўғрисида бормоқда. Масалан, 1990 йилга бориб ҳар бир томоннинг ўртача олисликка учадиган ядро қуроллари ҳозирги миқдорини уч баравар ёки ҳатто ундан ҳам кўпроқ қисқартириш мумкин бўлур эди».

Бу таклифлар бугунги кунда жаҳон жамоатчилигининг диққат марказида турибди. Йирик сиёсатчилар, давлат ва жамоат арбоблари Совет Иттифоқининг бутун ер юзида мустаҳкам тинчлик ўрнатишга қаратилган принципиал йўлини яна бир бор эътироф этмоқдалар.

Аммо Ғарбда бошқача йўл тутишмоқда. Қуролланишга зўр бериш бугунги кунда АҚШда энг муҳим масала бўлиб қолди. АҚШ конгрессига тақдим этилган лойиҳада 1983 молия йилида ҳарбий мақсадлар учун 263 миллиард доллар маблағ ажратиш кўзда тутилади. Ҳолбуки, расмий маълумотларга қараганда, Америка Қўшма Штатларининг давлат қарзи айни пайтда 1 триллион доллардан ошиб кетди. Ҳарбий харажатларнинг ошиши мамлакатда инфляцияни, молиявий тангликни кучайтирмоқда. Ҳарбий саноат комплексининг ҳамёни тўлгандан тўлиб, солиқ тўловчи оддий американикларнинг аҳволи янада оғирлашмоқда.

Социал программаларга ажратилган маблағнинг 25 миллиард долларга (ҳарбий мақсадлар фойдасига) қисқариши натижасида:

— 875 минг киши озиқ-овқат талонларини олиш ҳуқуқидан маҳрум бўлди;

— 700 мингдан ортиқ оила социал таъминот системаси бўйича нафақа олувчилар рўйхатидан ўчирилди;

Мана шу фактларнинг ўзиёқ тинчлик, қуролсизланиш, кескинликни юмшатиш ва ядро фалокатининг олдини олиш масалаларида Америка Қўшма Штатлари тутаётган номақбул, носамимий позицияни яққол кўрсатиб турибди.

Дипломатия «тугун тугишни» эмас, балки «тугунни ечишни» талаб қилади, — деб таъкидлаган эди ўртоқ Л. И. Брежнев. Ғарб давлатлари, айниқса, АҚШ маъмурларининг жумбоқли, тугунли бу сиёсатлари халқлар хоҳиш-иродасига зид ва шунинг учун ҳам инқирозга маҳкумдир.

А. МЕЛИБОЕВ.

РИМ. Италиянинг турли область ва вилоятларида ўтаётган тинчлик маршларида 150 мингдан ортиқ италиялик қатнашди. Улар ўз мамлакатлари территориясида ва бутун Ғарбий Европада Америка ядро базалари тугатилиши учун ва қуролсизланиш учун курашмоқдалар. Суратда: намойиш қатнашчилари.

Е. Бабенко телефотоси.

ТАСС фотохроникаси.

«Эркин дунё» қиёфаси

СТУДЕНТЛАР КАМАЙМОҚДА

Лондондан олинган хабарда Буюк Британияда студентлар сони тобора камайиб бораётганлиги тўғрисида ташвишли фактлар келтирилади. Чунки мамлакатда консерваторлар ҳукумати маориф эҳтиёжлари учун ажратиладиган маблағларни муттасил қисқартириб юбораётир. Бундай сиёсат университетларда студентларнинг камайиб кетишига сабаб бўлмоқда.

Буюк Британия пойтахтида эълон қилинган расмий маълумотларга кўра, 1981 йилнинг октябрь ойида Англия олий ўқув юртларининг биринчи курсига аввалги йилдагига нисбатан 4 процент кам йигит ва қиз қабул қилинган. Хорижий мамлакатлардан келган студентлар эса бундан ҳам кўпроқ — 20 процент қисқарган

Мамлакат олий ўқув юртларидаги бундай аҳвол жамоатчиликни, айниқса, бу соҳага дахлдор ташкилотларни жиддий ташвишга солаётир.

Ўқитувчилар миллий касаба союзи бош секретари Ф. Жарвис ҳукумат сиёсатининг бундай оқибатларини кескин танқид қилди. «Консерваторлар кабинети ҳозирги кунда кўпчилик қобилиятли ёшларни олий маълумотга эга бўлиш имкониятидан маҳрум қилиб, мамлакат экономикасини тўққизинчи йилларда ривожлантириш омилларини бутунлай барбод этмоқда», — деб таъкидлади у.

ТАНАЗЗУЛ СИРТМОҒИ

Мадриддан олинган хабарда Испания экономикаси оғир таназзулга дучор бўлганлиги уқтириб ўтилади. Бу эса мамлакатнинг ташқи давлатлардан олаётган қарзларини яна ҳам кўпайтириб юбораётир.

Испания экономика министрлигининг маълум қилишича, 1981 йилнинг ташқи савдо балансидаги дефицит илгариги йилдагига нисбатан 15 процент ошган ва унинг миқдори бир миллиард песетага етган. Шунинг учун ҳам мамлакат йил сайин ўзининг Ғарбий Европадаги ҳамда океан ортидаги шерикларига тамоман қарам бўлиб қолмоқда.

Масалан, хорижий мамлакатлардан Испанияга келтирилган моллар ўтган йили қарийб учдан бир қисми миқдорида кўпайган. Айни вақтда халқаро бозорда Испания маҳсулотлари деярли илгариги йиллар даражасида қолаётир. Экономикадаги таназзул халқ хўжалигидаги кўп соҳаларда ҳам мушкулликларга сабаб бўлмоқда.

интернационал бирлиги — ягона совет халқининг муваффақият билан таркиб топишига ҳал қилувчи даражада ёрдам берди. Шу билан бирга бизнинг давлатдек йирик кўпмиллатли давлат динамикаси кўпгина янги проблемаларни келтириб чиқармоқда. Шунинг учун ҳам КПСС XXVI съездининг қуйидаги кўрсатмаси айниқса муҳимдир. «Меҳнаткашларни совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм руҳида, ягона буюк совет Ватанига мансубликдан иборат ифтихор туйғуси руҳида тарбиялаш — партиянинг муқаддас бурчидир».

Давлатнинг мустаҳкамланиши ҳамда социалистик демократиянинг кенгайтирилиши, чуқурлашуви бир-бирига зид бўлмаган, балки бир-бирини тўлдирувчи ўзаро боғлиқ бўлган жараёнлардир. Биз совет умумхалқ давлатининг кучини социалистик демократиянинг кенг қамровлиги ва таъсирчанлиги билан давлатни бошқаришда кўпмиллатли меҳнаткашлар оммасининг интенсив қатнашуви билан, уларнинг бирлашмалари бўлмиш касаба союзлари, комсомол, бошқа жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективларининг кучи билан ўлчаймиз. Партиянинг социалистик демократияни янада такомиллаштириш, меҳнаткашларни мамлакат ҳаётини бошқаришга янада кенг ва актив қатнаштириш борасида тутган йўли ўзгармасдир. Бунинг учун, съездда қайд қилинганидек, омманинг уюшқоқлиги ва онглилигини, барча гражданларнинг сиёсий ва ҳуқуқий маданиятини бундан буён ҳам ошириб бориш лозим бўлади.

Ривожланган социализм босқичида идеологиянинг роли, ҳар бир кишининг дунёқараши, онглилиги, масъулиятининг роли муттасил ошиб боради. Съезд материалларида ғоявий-тарбиявий фаолиятни такомиллаштириш, унинг илмий даражасини ошириш, ҳаёт билан алоқаларини мустаҳкамлаш масалаларига кўп ўрин берилган. «Тарбиянинг муваффақияти, — деб қайд қилинди КПСС XXVI съездида — у социал-иқтисодий сиёсатнинг мустаҳкам заминига таянгандагина таъминланади». Съезддан кейин ўтган бир йил ичида партия ташкилотлари унинг қарорларини бажариш юзасидан — ғоявий-тарбиявий ишларнинг метод ва воситаларини янгилаш, унинг кўпгина соҳалари ва участкаларини қайта қуриш, қабул қилинган қарорларини бажариш юзасидан кўп ишлар қилдилар. Бу ишларни яна давом эттириш ва кучайтириш керак.

Партия ташкилотлари ва тарбия системасининг бошқа бўғинлари практикасида идеология, сиёсий-тарбиявий ишларнинг хўжалик ва ташкилотчилик ишлари билан алоқасини кучайтирган комплекс ёндашув методи мустаҳкам ўрин олди. Партиямиз томонидан бошқарилаётган жамиятимизнинг барча бўғинларида соғлом ғоявий-ахлоқий муҳит яратиш учун кураш, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш, коммунистик ахлоқий тарбияни ўтмиш сарқитларига, буржуа қарашлари ва ахлоқи қолдиқларига қарши, бизга ёт бўлган идеология таъсирига қарши муросасиз кураш билан боғлиқ ҳолда олиб бориш худди шу мақсадларга хизмат қилади. Ижтимоий тараққиёт янги босқичининг ўзига хос хусусиятлари борлигини ижодий ҳисобга олиб, КПСС синфий-сиёсий ёндашувнинг, жамият маънавий ҳаётидаги коммунистик ғоявийликнинг қадр-қимматини алоҳида таъкидлайди. Коммунистик партия бутун совет халқининг авангардига айлангач, ўзининг синфий характерини йўқотгани йўқ, у ишчилар синфининг партияси бўлганича қолди, деган хулоса катта ғоявий-назарий ва тарбиявий аҳамиятга эгадир. XXVI съезднинг партия ички ҳаётини янада такомиллаштириш, КПССнинг ташкилотчилик ва ғоявий-сиёсий ишларининг илмий даражасини ошириш, партия комитетлари ва ташкилотлари олдига, ҳар бир коммунист олдига қўядиган талабчанлигини кучайтириш ҳақиқатан ҳам ленинча руҳ билан суғорилгандир. Буларнинг ҳаммаси КПСС жипслигини оширишга хизмат қилади, унинг совет жамиятига бошчилик қилиш, совет халқини коммунизм йўлидан олиб бориш қобилиятини таъминлайди.

Реал воқеликни ҳисобга оладиган, ҳар доим янги дадил хулосалар билан бойиб бораётган КПСС сиёсати халқнинг туб манфаатларини амалга оширишга қаратилгандир ва шу боисдан оммага яқин ва тушунарлидир. Партия ва халқнинг бирлиги — социализм ва коммунизм учун курашда, эришилган ва бундан кейин эришиладиган ғалабалар учун курашда энг асосий, энг қудратли манбадир.

4

Ленин партияси учун ички ва ташқи сиёсатни гармоник уйғунлаштириш характерли фазилатдир: ички сиёсатнинг ҳам, ташқи сиёсатнинг ҳам мақсад ва воситалари ўзининг инсонпарварлиги, илмийлиги, революционлиги, изчиллиги билан фарқ қилади. Шунинг учун партиянинг назарий хулосалари ва сиёсий қарорлари муваффақиятли амалий ҳаракатнинг асоси бўлиб қолмоқда.

1971 йилда илгари сурилган ҳамда изчиллик билан амалга ошириб келинаётган, КПСС XXVI съездида янада ривожлантирилган ҳамда КПСС ва СССРнинг съезддан кейинги халқаро фаолиятида конкрет мужассамланган совет Тинчлик программаси бутун дунёда катта обрў қозонди ва олға томон сезиларли қулай силжишларга олиб келди. Биз жаҳон термоядро ҳалокатининг олдини олиш учун, уруш хавфини камайтириш учун, халқлар зиммасига оғир юк бўлиб тушаётган қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун қўлимиздан келган ҳамма ишларни қилишга ҳаракат қилмоқдамиз. Империализмнинг кирдикорларига нисбатан хушёрликни оширишимиз, тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ва инсониятнинг социал тараққиётини ёқлаб чиқаётган барча кучларни жипслаштиришимиз айниқса зарур, чунки 70- ва 80-йилларда империализмнинг энг агрессив доиралари халқаро кескинликни юмшатишда 70-йилларда эришилган ютуқларга қарши шиддатли ҳужум бошлаб, дунёни «совуқ уруш» вақтларига қайтармоқчи бўлдилар. КПСС Марказий Комитетининг партия XXVI съездига Ҳисобот докладида бундай «бурилиш»нинг сабаблари ишончли тарзда анализ қилиб берилди, бу йўлни амалга оширишга уринган халқаро реакция кучлари характерлаб берилди.

КПСС ва Совет давлати ташқи сиёсатининг синфий, революцион мазмуни мустаҳкам ва адолатли тинчлик учун, кескинликни юмшатишга эришиш учун изчил ва астойдил курашни инкор этмайди (турли кўринишдаги антисоветчилар шундай деб «исбот» қилмоқчи бўладилар), балки назарда тутади. «Бизнинг тинчликни мустаҳкамлаш йўлидаги, халқаро кескинликни юмшатишни чуқурлаштириш йўлидаги курашимиз, — деб қайд қилинди партия XXVI съезди қарорларида, — аввало, совет халқи олдида турган бунёдкорлик вазифаларини ҳал қилиш учун унга зарур ташқи шароитларни таъминлаб бериш йўлидаги курашдир. Шу тариқа биз чинакам жаҳоншумул характердаги проблемани ҳам ҳал этамиз. Чунки ҳозир биронта халқ учун тинчликни сақлаб қолишдан ҳам, ҳар бир кишининг энг биринчи ҳуқуқи — яшаш ҳуқуқини таъминлашдан ҳам зарурроқ, муҳимроқ вазифа йўқ».

КПСС XXVI съездидан кейин ўтган йил ичида совет мамлакати тинчликни мустаҳкамлашга, қуролсизланишга қаратилган кўпгина таклифларни илгари сурди. Булар орасида Л. И. Брежневнинг Европадаги ўртача олисликдаги ядро қуролларини анча қисқартириш ҳақидаги таклифлари айниқса муҳимдир.

Халқларнинг тинчлик ва социал тараққиёт учун курашининг бош таянчи — социализм мамлакатларининг ҳамдўстлиги, уларнинг жипслиги Варшава Шартномаси давлатларининг иқтисодий ва ҳарбий қудратидир. Империализм ва унинг тарафдорларининг асосий ҳужумлари СССРга ва бошқа қардош мамлакатларга қаратилганлиги бежиз эмас. Польша қўпорувчилик фаолиятининг навбатдаги объекти бўлиб қолди. КПССнинг бу масала хусусидаги позициясини коммунистларгина эмас, шу билан бирга дунёдаги барча софдил кишилар қўллаб-қувватламоқдалар. Улар Польшада ва унинг атрофида бўлаётган воқеаларни бир ярим йилдан буён диққат билан кузатиб турибдилар. КПССнинг бу позицияси партия XXVI съездининг аниқ формулаларида қуйидагича ифодаланган: «Жаҳон социализми тарихида ҳар хил синовлар бўлган. Унда ҳам мураккаб, ҳам танг пайтлар содир бўлган. Аммо коммунистлар доимо душманнинг ҳуружларига дадил қарши чиқиб, ғалаба қилиб келганлар. Шундай бўлган ва шундай бўлаверади. Бизнинг ўз манфаатларимизни таъминлашга, халқларнинг социалистик ғалабаларини ҳимоя қилишга бўлган ялпи азму қароримизга ҳеч ким шубҳаланмай қўя қолсин!».

Ташқи сиёсатимизнинг ажралмас белгилари — тинчликсеварлик, бошқа давлатларнинг суверенитети ва мустақиллигини ҳурмат қилиш, ўзаро фойдали ҳамкорлик қилишга интилишдир. Бунинг ёрқин мисоли — КПСС Марказий Комитетининг партия XXVI съездига Ҳисобот докладида — Совет Иттифоқининг мустамлакачиликдан озод бўлган мамлакатлар турли группалари билан, революцион-демократик йўлдан бораётганлар, социалистик йўлни танлаганлар билан, капиталистик муносабатлар қарор топган, лекин мустақил ташқи сиёсат юргизишга интилаётганлар билан ва ниҳоят у ёки бошқа даражада империалистик сиёсат доирасида иш кўраётганлар билан бўлган муносабатларнинг ривожланишига берилган анализдир. Озод бўлган мамлакатларни шу тариқа типларга бўлиш СССР позициясини конкрет белгилаб олиш, ҳар бир айрим ҳолларда умумий манфаатларни, тўқнашув нуқталарини, халқаро масалаларни, иқтисодий, сиёсий ва бошқа масалаларни ҳал қилишда шу мамлакатлар билан ўзаро биргаликда ҳаракат қилиш доиралари ва формаларини янада асосли равишда қидириб топиш имконини беради. Чинакам принципиал, илмий жиҳатдан асосланган сиёсат бундай эпчилликни инкор этмаслигини, балки уни талаб қиладиган, назарда тутадиган, унинг учун аниқ, конкрет, белгиланган шарт-шароитлар яратадиган сиёсатни аниқ кўрсатиб турадиган бошқа кўпгина мисолларни ҳам келтириш мумкин. Чунки бундай дифференциация халқаро муносабатларнинг бошқа соҳаларида, давлатларнинг бошқа группалари билан бўлган муносабатларда ҳам, шунингдек ҳозирги замондаги кўпдан-кўп сиёсий партиялар ва ҳаракатлар билан бўлган муносабатларда ҳам зарурдир. Ҳозирги замондаги умумий аҳволни, ундаги турли хил сиёсий кучлар ва давлатларнинг ўрни ва ролини муттасил, узлуксиз таҳлил қилиб бориш тинчлик ва халқлар ўртасида ҳамкорлик, инсоният социал тараққиётининг адолатли, инсонпарварлик мақсадларига тўла жавоб берадиган конкрет сиёсий ечимлар ва ҳаракатлар учун ишончли илмий асос бўлиб хизмат қилади.

Бизнинг давримизда тинчлик учун курашга бошчилик қилишга, империалистлар ва уларнинг гумашталарининг қабиҳ ниятларини пучга чиқаришга қодир бўлган энг илғор, энг революцион кучларни мустаҳкамлашга эҳтиёж тобора ошиб бормоқда. Социалистик мамлакатлар ва бутун жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатини ижодий марксизм-ленинизм, пролетар интернационализмининг принципиал асосларида жипслаштириш айниқса зарурдир.

Чинакам коммунистлар учун партиялар фаолиятининг, улар тўплаган тарихий тажрибаларнинг регионал ва миллий шарт-шароитлари билан боғлиқ бўлган қарашлардаги айрим тафовутлар эмас, балки уларни бирлаштирадиган жиҳатлар, умумий идеаллар, курашнинг муштарак мақсадлари муҳимдир. «Бизнинг партиямиз, — деб таъкидланди КПСС XXVI съездида, — шунга асосланадики, коммунистларнинг фикрлари ўртасидаги тафовутлар, агар, албатта, булар революционерлар билан реформистлар ўртасидаги, ижодий марксизм билан догматик сектантлик ўртасидаги принципиал келишмовчиликлар бўлмаса, бартараф этса бўладиган келишмовчиликлардир. Ленин яшаган замондаги каби ҳозирги кунда ҳам, бу борада, албатта, компромисслар бўлиши мумкин эмас».

КПССнинг ижодий марксизм-ленинизмга ўзгармас садоқати унинг сиёсатида синфий принципларни гуманизм идеаллари билан, социал адолат учун курашни ҳозирги замон умумдемократик, умуминсоний вазифалар билан гармоник уйғунлаштиришнинг асоси бўлиб хизмат қилмоқда.

* * *

Мамлакат, халқ, партия ҳаётида бир йил — унчалик катта вақт эмас. Шундай бўлса-да, ўтган бир йил съезд томонидан ишлаб чиқилган йўл — тўғри, Ленин йўли эканлигини, съезднинг қоида ва хулосалари — ишончли, илмий асосланган ҳаракат қўлланмаси эканлигини аниқ-равшан кўрсатди. Вақт, тўпланаётган тажриба шуни кўрсатмоқдаки, партиямизнинг бутун иқтисодий, ғоявий-назарий ва сиёсий иши учун новаторлик, марксизм-ленинизм принципларига ижодий ёндашиш, садоқат, меҳнаткаш омма билан бирдамлик, адолатли ишимиз тантанасига букилмас ишонч, энг мураккаб проблемаларни ҳал қилишга доим тайёр туриш ва ҳал қила олиш, ҳар қандай қийинчиликларни бартараф эта билиш хос фазилатлардир.

Меҳнаткашлар оммасининг КПСС ленинча йўлини, XXVI съезд қарорларини амалга ошириш учун жипслик, уюшқоқлик, ғайрат билан кураш олиб бориши ҳеч шубҳасиз коммунистик қурилишда янгидан янги ютуқларга олиб келади.

(«ПРАВДА», 22 февраль).

СОВЕТ ПУБЛИЦИСТИКАСИНИНГ АЖОЙИБ НАМУНАСИ

НУКУС. («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Қорақалпоғистон АССР Журналистлар союзи КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг «Эсдаликлар» асарига бағишлаб илмий-назарий конференция ўтказди. Илмий-назарий конференцияда «Совет Қорақалпоғистони», «Советская Каракалпакия», «Жас ленинши», «Жеткиншек» республика газеталари, Қорақалпоғистон АССР Телевидение ва радио эшиттириш давлат комитети, «Амударё», «Агитатор блокноти» журналлари, Қорақалпоғистон нашриёти ходимлари, шунингдек ветеран журналистлар иштирок этдилар.

Конференция қатнашчилари асар ғоят катта ижтимоий-сиёсий ва ғоявий-тарбиявий аҳамиятга эга эканлигини алоҳида уқтириб ўтдилар. Конференцияда «Совет Қорақалпоғистони» газетаси редакторининг ўринбосари К. Ережепов «Эсдаликлар» асари — совет публицистикасининг ажойиб намунаси» мавзуида доклад қилди.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

ХРОНИКА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Рашид Ашуралиев бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан уни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари вазифасидан озод қилди.

СПОРТ

СУЗИШ:

ТИМУРНИНГ ЗАФАРИ

Халқаро классдаги спорт мастери, тошкентлик моҳир сузувчи Тимур Подмаревнинг Рио-де-Жанейро шаҳрида ўтказилган халқаро турнирда муваффақият қозонганини хабар қилган эдик. Тимур дастлаб юз метрга брасс усулида сузиб, маррада биринчи бўлди. Кейин эса, у 200 метрли масофага 2 минут 18,43 секунд вақт сарфлаш билан халқаро турнирнинг иккинчи олтин медалини қўлга киритди. Мусобақада маҳорат кўрсатган Тимур Подмарев билан америкалик Мэри Мигер халқаро турнирнинг энг яхши сузувчилари, деб баҳоланди.

ШАХМАТ:

ИККИНЧИ ҒАЛАБА

Ереванда жаҳон чемпионатининг зона турнири баҳслари тобора қизғин тус олмоқда. Гроссмейстер ва халқаро классдаги спорт мастерлари ўзаро дона сураётган бу мусобақада шахматчилар зоналараро турнирга йўлланма олиш учун астойдил ҳаракат қилишмоқда. Кучли шахматчилар даврасида биринчи марта иштирок этаётган тошкентлик спорт мастери Георгий Аъзамов ҳам мухлислар ишончини оқлашга уринмоқда. Шахматчимиз бугунгача икки марта муваффақият қозониб, бир учрашувни дуранг қилди ва бир ўйинда имкониятни бой берди. Чунончи, Аъзамовнинг Кузьмин ҳамда Тукмаковлар билан учрашувлари кечиктирилган. Шахматчимиз учинчи турда Ваганяннинг таъқибига дош беролмаган эди. Свешников билан кечиктирилган ўйинни ниҳоясига етказишда эса қўли баланд келди. Дорфман билан учрашувда битимга келишди. Олтинчи турда Георгадзени доғда қолдирди. Шундай қилиб вакилимиз ҳисобидаги очколар 2,5 тага етиб, юқори ўринларга талабгорлик қилмоқда.

ЎРИНЛАР ВА СОВРИНЛАР

● **КУРАШ.** Минск шаҳрида эркин кураш бўйича уч марта Олимпиада чемпиони Александр Медвед соврини учун ўтказилган халқаро турнирда республикамиз полвонларидан А. Хаймович билан А. Иброҳимовлар кумуш медаль совриндори бўлишди.

ТОШКЕНТ. Республикамиз чавандозлари мавсумга пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Улар баҳор ойларида республика Министрлар Совети соврини учун ўтказиладиган мусобақада иштирок этадилар. Ғолиблар эса Бутуниттифоқ ёшлар спорт ўйинларига йўлланма оладилар. Суратда: спорт мастери тошкентлик Е. Фавстрицкая машқ пайтида.

(ЎзТАГ фотохроникаси).

«СССР 60 йиллигига—60 зарбдор ҳафта»нинг ўн олтинчи ҳафталиги Совет Қуролли Кучларига бағишланади

ДОВЮРАК ЖАНГЧИ

Абдулбоқи ака ишдан қайтиб ичкарига кираркан жажжи Абдуллажоннинг «Дада!...» деган қийқириғи ҳовлидагиларнинг диққатини бола талпинган томонга қаратди. Бирдан ўн набира қичқириб, чапак чалиб боболарининг бағрига ташланадилар. Тўрт ўғил, икки қиз, тўрт келин, икки куёв ҳам унинг истиқболига отландилар.

Тўрда ўтирган нуроний Юсуфбек ота билан Уринбуви она чеҳраларида табассум. Абдулбоқининг умр йўлдоши Буомина ая чексиз хурсанд.

Сокин ҳовли бир зумда шодлик тантана қилган тўйхонага айланди. Буомина ая эрининг кўксида товланаётган қатор орден ва медалларни кўриб, хайрият, ёшлар билан учрашувга тақиб борган эканлар, дея жилмайиб қўйди.

Абдулбоқи ака орден-медалларни тақиб юришга одатланмаган, уларни тақса, гўё кўз-кўз қилаётгандек ўзини ноқулай сезар эди.

— Кимсан, Улуғ Ватан урушининг жангчиси бўлсангиз-у, тақҳин деб берган орден, медалларни тақмасангиз-а! Набираларингизнинг қувончини қаранг! — ўпкалагандек бўлди Буомина ая.

Абдулбоқи ака унинг гапларини эшитар экан хаёлида босиб ўтган излар, ўша жанговар йиллар жонланди.

1943 йил. Ҳали ҳаётнинг оғир, қонли, ташвишли кунларини билмаган 18 ёшли Абдулбоқи ҳамқишлоқ ва ватандошлари билан бирга қизил вагонда узоқ сафарга чиққан, Ватан ҳимоясига ҳаёт-мамот жангига кетаяпти.

... Тўсатдан самолётларнинг овозлари эшитилиб, атрофда бомбалар портлаб қолди. Вагондагилар вагон дарчаларидан, эшик рагасидан автоматларини чиқариб ўқ узар эдилар.

— От! Нега отмайсан, от! Сен уни отмасанг, у сени отади, от! — дейди Абдулбоқининг ёнгинасида туриб ўқ узаётган рус ҳамроҳи — солдат.

— Инсон бир-бирини ўлдириш учун дунёга келганми?! Таажжуб... — дилидан ўтказди-ю, шу замон яқинлашган самолётга ўқ уза кетди Абдулбоқи. Бу унинг дастлабки ўқи эди. Ҳа, хўрозини қўшнисига сўйдирган, Абдулбоқи урушда фашист газандаларига қарши ўт очишга мажбур бўлганди.

Мамлакатни ёвуз босқинчи фашистлар галасидан тозалаб, қўшни мамлакатлар ерларини озод этгунга қадар кўпгина даҳшатли жангларни бошидан кечирди солдат.

1944 йил, сентябрнинг охирлари. Варшава шаҳри яқинидаги Висла дарёси нотинч. Кўприк портлаган. Дарёдан ўтишга уринган жангчиларни осмондан самолётлар, ердан тўп, миномёт, автоматлар, дарёнинг нариги қирғоғидаги баланд тепаликка жойлашган фашистлар ўққа тутиб кетма-кет чўктирмоқдалар. Хуллас, дарёдан қуш ҳам ўта олмасди.

Ярцев номидаги 271-Қизил байроқли дивизиянинг 961-пиёда аскарлар полки командири полковник Дадагорский автоматчилар ротасининг сержанти Абдулбоқи Юсуповни ҳузурига чақириб, ўз бўлинмаси билан дарёдан ўтишни буюради. Бу жанговар топшириқ муҳим стратегик аҳамиятга эга. Чунки унинг ғалабаси дивизиянинг дарёдан ўтишига, сўнг Варшавани озод этишга қаратилган катта ҳужумнинг ғалаба калити эди.

Тун жангчиларни фаҳмладими, борлиққа қора чодирини ёпди. Фурсатдан фойдаланган довюраклар бир амаллаб Висладан ўтиб қирғоққа чиқадилар. Бу ёғи яна мушкул. Дарё сувидан тўпланган кўлмаклар бирталай жойни қоплаб ётибди. Гоҳ чўкиб, гоҳ сузиб кўлоблардан ўтадилар. Қарағай дарахтлари орасидан паналаб ўтиб, сув дамбасига етадилар. Осмонда, ҳаммаёқни кундуздек ёритиб юборадиган мушак наъра тортади. Бундай пайтларда гиёҳ ҳам кўринади.

Полковник сержантга дарҳол атрофдан хабар олиб келишни буюради. Эпчил сержант Юсупов мушак нури ўчар-ўчмас икки жангчини ёнига олиб, дамбанинг орқа томонига ўтади. Ҳаммаёқ сирли, сокин. Азаматлар ўн қадамча масофани эмаклаб, судралиб силжиган эдилар ҳам, рўпарада отишга шайланган тўп кўринади. Яна осмонга мушак кўтарилади. Силжиш мумкин эмас. Фақат атрофни қимирламай кузатса бўлади. Сержант кўз югуртиради. Ундан икки-уч метр нарида илон изига ўхшаб икки томонга чўзилиб кетган гитлерчиларнинг блиндажи. Мушак сўнди. Ҳаммаёқ зимистон. Сержант дўстлари билан траншея ёқалаб оҳиста силжийди. Траншеядан немисча гаплашаётган овоз эшитилади. Ора-чора телефон жиринглайди. Яна нурсочар мушак фазода. Синчков сержант кўз қири билан атрофни кузатса-да қулоғи, бутун диққати душман блиндажида эди.

Полковник Дадагорскийнинг жанговар сафардаги биринчи топшириғи бажарилди. Иккинчи вазифа — немислар турган позицияни эгаллаш.

Тонг зарбоф тўнини кийганича йўқ эди. Душман траншеясини ёқалаб сержант бошлиқ ўн икки довюрак полковник Дадагорскийнинг режасига биноан, ёв устига шердек ташланиб, душман позициясини эгалладилар. Гитлерчилар қўлдан кетган жойларни қайтариб олиш учун ҳужумга ўтади. Ажал уруши жангчиларни биттабиттлаб теришга тушади. Ўн тўққиз, саккизта жангчи қолди. Ўқлар ёмғирдек ёғар эди. Осмонда душман самолётлари пайдо бўлади...

Мана, саккиз жангчидан бешта қолди. Кеч киришига ҳали анча вақт бор. Кўмакчилардан ҳануз дарак йўқ. Бош кўтариб бўлмайди. Жасур полковник Дадагорский қаддини ростлаб, душман томонни кўздан кечирарди. Чийиллаб келаётган миномёт ўқининг овози эшитилади. Эпчил сержант зудлик билан полковникни траншея панасига олади. Миномёт ўқи траншея ёнига тушиб, осмонга чанг-тўзон кўтарилади. Бироқ полковникка қарата отилган ўқ парчаси сержант каскасига тегади.

Бу Андижоннинг ўн тўққиз ёшли содда, ўспирин йигити Абдулбоқи Юсуповнинг Улуғ Ватан урушидаги бир куни холос. У Белоруссия тупроғидан бошлаб Польша, Германия ерларида жанг қилди. Берлинни олишда ҳам фидойилик кўрсатди...

Ҳовлига тўпланганларнинг чеҳраларида олам-олам қувонч. Ватан жангчиси, коммунист Абдулбоқи акани севинчи ичига сиғмаган невaралари, ўғил-қиз, келин-куёвлари, ота-она, ёру дўстлари, узоқ умр тилаб эркалардилар.

И. АҲМЕДОВ,
«Совет Ўзбекистони» жамоатчи мухбири,
Андижон область, Пахтаобод району.

АТРОФ МУҲИТ МУҲОФАЗАСИ—УМУМХАЛҚ ИШИ

СЕЛНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ МУМКИНМИ?

Сел табиий офат бўлиб, у нақадар катта кулфат келтириши, тоғ этакларида, ўз йўлида қанчадан-қанча ўрмонзор ва экинзорларни пайҳон қилиб, халқ хўжалигига жуда катта зарар келтириши барчага аён. Бугунги кунда селга қарши кураш, унинг олдини олиш ҳамда муҳофаза чоралари қўлланишнинг илмий асосланган тадбирларини ишлаб чиқиш давлат аҳамиятига молик масала бўлиб қолди. СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга ҳамда 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишларида «Табиатни муҳофаза қилиш яхшилансин, қишлоқ хўжалик экинзорларини сақлаш ишлари, тупроқ эрозиясига қарши кураш кучайтирилсин, ерларни қайтадан экинзорларга айлантириш борасидаги ишлар суръати оширилсин, ерларни селдан, кўчкилар, ўпирилишлардан, шўр босишдан, захланишдан, сув босишдан ва қақраб қолишдан ҳимоя қилиш таъминлансин» деб алоҳида таъкидланди.

Маълумки, мамлакатимизнинг тоғлиқ районлари селдан кўп зарар кўради. Бу табиий офат саноат корхоналари, аҳоли пунктлари ҳаёт маромини издан чиқариб, тош йўл ва темир йўлларга, қишлоқ хўжалигига айниқса катта зарар келтиради. Шу боисдан ҳам сел оқибатларини тугатиш, вайрон бўлган хўжаликларини тиклаш ва селдан муҳофаза этиш ишларига ҳар йили ўн миллионлаб сўм сарфланади. Статистика маълумотларига қараганда Совет Иттифоқи территориясида содир бўладиган селларнинг қарийб 70 процента Ўрта Осиё республикаларига тўғри келади. Ана шу табиий офатдан энг кўп зарар кўраётган иттифоқдош республикалардан бири Ўзбекистондир. 1977 йил баҳорида Фарғона водийсида ва ўтган йил март ойида Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида сел, тошқин нақадар қабиҳ «ҳунар» кўрсатгани, пахтазор ва экинзорлар нақадар катта зарар кўрганлиги ҳаммамизнинг ёдимизда.

Селга қарши кураш илмий асосда ва тўғри йўлга қўйилса, бу табиий офат оқибатлари бирмунча енгилроқ бўларди. Бунинг учун сел олиши мумкин бўлган территориялар, айниқса тоғ этакларидаги ўзлаштирилаётган участкалар тўғри баҳоланиши, селнинг олдини олиш юзасидан ва унга қарши курашнинг самарали тадбирларини ўтказиш ҳамда сел хавфини огоҳлантирувчи махсус идора ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Мамлакатимизда кейинги йилларда бу борада бирмунча ишлар қилинди. Қатор илмий-тадқиқот муассасалари қошида селни ўрганувчи махсус бўлим ва группалар ташкил этилди. Қозоғистон ССР Министрлар Совети ҳузурида эса «Казглавселезащита» идораси ташкил этилди.

Селни ўрганиш, унга қарши курашни ва селдан ҳимояланишни такомиллаштириш юзасидан илмий ташкилотлар олиб бораётган тадқиқотлар кўлами бирмунча кенгайганлигига қарамай, бу борадаги ишлар самарадорлиги кўнгилдагидек эмас, Халқ хўжалиги ва маданий-соғломлаштириш объектларини баъзан сел хавфи бор, деб топилган районларга жойлаштириш ҳоллари учраб турибди. Сел хавфини писанд қилмаслик ёки нотўғри баҳолаш сабабларидан бири махсус мутахассислар йўқлигидир. Кўпинча тоғлиқ районларда иш олиб борувчи гидролог, геолог, қурувчи ва бошқа мутахассислар сел хавфини ҳисобга олиш зарурати туғилганда етарли билимга эга эмасликлари сезилиб қолади. Шунингдек, сел ҳодисалари характерини ҳар тарафлама тўғри баҳолаш имкониятини берувчи зарур норма ва кўрсатмалар йўқ. Бу эса ўз навбатида селга қарши қурилмаларни лойиҳалаш ва зарур тадбирларни белгилашда салбий таъсир кўрсатмоқда.

Назаримизда, селга қарши самарали кураш олиб бориш фурсати келди. Бунинг учун энг аввало сел ҳодисалари ва жараёнларини чуқур, муфассал ўрганиш зарур. Селшунослик соҳасида ишлаётган барча олимларни бирлаштириш мақсадида ягона республика ва регионал комплекс илмий марказ тузиш бу борадаги дастлабки қадам бўлиб қолади. Зеро, ҳозирги кунда селнинг пайдо бўлиш ва ҳаракатланиш шароитларини, уларни ҳисобга олиш ҳамда селга қарши кураш методларини ишлаб чиқиш билан илмий-тадқиқот институтлари ҳам, олий ўқув юртлари ҳам шуғулланмоқдалар. Бундай марказ эса комплекс программа асосида иш олиб боради ва шу зайл селга қарши курашни тезлаштиради.

Юқорида айтилганларга асосланиб малакали кадрлар тайёрлаш табиий офатга қарши курашнинг белгиланган программасини амалга оширишнинг муҳим шарти дейиш мумкин. Ҳозирча бу борада баъзи ишлар қилинмоқда. Жумладан, М. В. Ломоносов номли Москва давлат университетининг қор кўчкилари ва селлар кафедрасида география факультети учун селшунослик курси жорий этилди. Тошкент политехника институтининг саноат ва гражданқурилиши факультетининг гидравлика кафедрасида эса жонажон партиямиз XXVI съезди қарорлари асосида сув ресурсларидан фойдаланиш ва табиатни муҳофаза этишни яхшилашнинг илмий-техник асослари ҳамда комплекс тадбирлари ишлаб чиқилмоқда.

Ўзбекистон ССР Геология министрлигига қарашли гидрогеология ва инженерлик геологияси илмий-тадқиқот институтида сел ҳосил бўлишининг геологик инженерлик шарт-шароитлари ишлаб чиқилмоқда ва шу асосда республикамиз территориясининг сел хавфи бўйича районлаштирилган картаси тузилади. Грузия, Арманистон ва Озарбайжондаги қатор институтларда ҳам сел ҳодисаси ўрганилиб, селга қарши кураш тадбирлари устида изланиш олиб борилмоқда.

Ана шу илмий муассасалардаги барча тадқиқотлар мақсади сел ҳамда кучли сув оқимлари параметрларини ҳисоблаш, селдан муҳофаза этувчи инженерлик иншоотларини лойиҳалаш учун тавсияномалар ишлаб чиқишдан иборат. Бунинг учун олий ўқув юрти — фан — ишлаб чиқариш ягона бирлашмасини ташкил этиш, институт ва университетларда селшунослик ихтисоси бўйича кадрлар тайёрлашни йўлга қўйиш, турдош ихтисосларни эгаллаётган студентларга шундай курс ўқитилишига эришиш лозим.

Бизнинг институтдан ташқари Тошкентдаги автомобиль транспорти ва йўллар, қишлоқ хўжалиги, ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтлари, университетда селшунос мутахассислар тайёрлаш лозим. Тармоқ илмий-тадқиқот институтлари ҳамда академия муассасаларида лойиҳа ташкилотлари билан ҳамкорликда селларнинг ҳосил бўлиши ва динамикасини комплекс ўрганиш тақозо этилади.

Селга қарши ишончли техник воситалар яратиш ҳам жуда муҳим проблемалардан бири бўлиб қолди. Тоғ этаклари ва адирлардан юқори ҳосил олиш бир жиҳатдан селнинг зарарли оқибатларига қарши курашга боғлиқ. Чунки сел олган майдонларда чигитни қайта экишга тўғри келади. Қайта экиш эса қимматга тушади, бунинг устига ҳосил чўғи камайишига сабаб бўлади. Селга қарши кураш тадбирларига кетадиган харажатлар ана шу жиҳатдан бемалол қопланади дейиш мумкин. Селни ўрганиш ва ундан халқ хўжалиги объектларини, ўрмонзор ва экинзорларни ишончли муҳофаза этиш шу ишга мутасадди ташкилот, илмий муассасалар ҳамкорликда иш олиб боришини тақозо этади.

А. УМАРОВ,
Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент политехника институти гидравлика кафедраси доценти.

ФАКТ ВА ШАРҲ

ҚОРАТЕПА «ТИЛ»ГА КИРМОҚДА

Москвадаги Шарқ халқлари санъати давлат музейида «Қоратепанинг ўтмиши» номли кўргазма муваффақият билан намойиш этилмоқда. Кўргазма эски Термиз археологик экспедицияси ташкил этилганлигининг 20 йиллигига бағишланган бўлиб, уни СССР Маданият министрлиги, Шарқ халқлари санъати давлат музейи, Давлат Эрмитажи, Бутуниттифоқ таъмирлаш илмий-текшириш институти, Атеизм ва дин тарихи давлат музейлари ҳамкорликда ташкил этишган.

Қоратепа ёдгорлиги эрамизнинг I—IV асрларига оид, Ўрта Осиё территориясидаги энг йирик будда ибодат маркази бўлиб, Сурхондарё областининг Термиз шаҳри яқинида жойлашган. Ёдгорликни илк марта Шарқ маданияти музейининг ходими А. С. Стрелков 1926 йилда ўрганиб, бир неча ғорни очган ва бу ерда будда ғор ибодатхоналари бўлган деб тўғри аниқлаган эди. Кейинчалик 1934—1938 йилларда уни Термиз музейининг директори Г. В. Парфёнов, профессор М. Е. Массон ва академик Б. Н. Пиотровскийлар ўрганишди. Қоратепада мунтазам археологик қидирув ишлари 1961 йилдан бошланди. Йирик экспедициялар ташкил этилиб, ўтган йиллар ичида кўп нарса ўрганилди. Қоратепа тарихини ёритган бешта махсус тўплам ва юздан ортиқ илмий мақолалар СССР, Венгрия, Ҳиндистон, АҚШ, ГФР, Италияда нашр этилди.

Аввало шуни айтиш керакки, Қоратепа обидалари қудратли Кушонлар империясига оид ёдгорликдир. Бу империя таркибига Ўрта Осиёнинг жанубий, Ҳиндистоннинг шимолий қисми, Афғонистон ва Шарқий Туркистон территориялари кирган. Эрамизнинг биринчи асрларида Рим, Эрон ва Хитой билан бир қаторда дунёдаги энг йирик ҳокимиятлардан бўлган Кушонлар империясининг фани, маданияти ва диний ақидаларини ўрганишда Қоратепадаги археологик изланишларнинг аҳамияти катта. Ёдгорлик бир неча ибодатхоналар комплексидан иборат. Ҳар бир комплекс эса ғор ва ер усти ибодатхоналаридан ташкил топган бўлиб, унинг ҳовлисида будда мемориал қурилишлари жойлашган. Ибодатхоналарнинг олд томонига узун айвонлар қурилган. Деворларда будданинг турли ҳолатдаги тасвирлари ва диний афсоналар сюжети асосида ўз даврининг етук мусаввирлари ишлаган суратлар мавжуд. Бу ерда тош, гипс ёки лойдан ишланган ҳамда турли рангларга бўялган ҳайкаллар топилди.

Археологик буюмлар орасида, айниқса, ёзувлар кўп учрайди. Уларни будда ибодатхоналари комплекси фаолият кўрсатаётган даврда сопол идишларга ёзилган ҳамда бу ерга ташриф буюрган сайёҳлар томонидан ибодатхоналарнинг деворларига ёзиб қолдирилган ёзувларга ажратиш мумкин. Биринчи группага мансуб ёзувлар идишларнинг сиртига битилган бўлиб, идишни ким кимга ва қачон тақдим қилганлигини билдиради. Тақдим этилган идишлардаги ёзувларни ўрганиш натижасида Қоратепа будда ибодатхоналарининг алоқаси географиясини аниқлаш мумкин. Қоратепадан топилган 120 дан ортиқ ёзувлар бизгача парчалар ҳолида етиб келган. Айрим ёзувларнинг тили ва мазмунини аниқлашга муваффақ бўлинди ҳам. Ёзувларнинг кўп қисмини ҳинд алфавити билан битилган кхароштхи ва брахми ёзувлар ташкил этади. Шу билан бирга икки тилли текстлар — кушон ва брахми тилида ёзилган текстлар ҳам учрайди. Ёзувларни ўқиб таржима қилишда Совет олимларидан ташқари венгриялик академик Янош Харматта, Германия Федератив Республикасидан профессор Хельмут Хумбах, марҳум америкалик профессор Вальтер Хеннинг ва ҳиндистонлик фан доктори Б. Н. Мукержиларнинг хизматлари катта.

Ёдгорликларни ўрганиш мобайнида кўплаб тангалар топилдики, булар ўша даврнинг савдо-сотиқ муомаласи қандай бўлганлигини ёритишда катта манба бўлиб хизмат қилади. Қоратепа тарихининг ўрганилиши қадимда Ўрта Осиё халқларининг Ҳиндистон халқлари билан мустаҳкам маданий ва сиёсий алоқалар олиб борганликларидан дарак бериб турибди.

Қоратепа ёдгорлигини ўрганишда экспедиция раҳбари, тарих фанлари доктори Б. Я. Ставискийнинг жонбозлиги катта роль ўйнамоқда.

Топилмаларда эрамизнинг бошларида Ўзбекистоннинг жанубида яшаган аждодларимизнинг илмий ва фалсафий дунёқарашлари, маданияти ва санъати ҳамда диний тушунчалари ўз ифодасини топган. Қоратепада ҳали археологик тадқиқотлар давом этмоқда.

К. АБДУЛЛАЕВ,
А. БЕРДИМУРОДОВ,
СССР Фанлар академияси археология институтининг аспирантлари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Солдат ҳақида қисса. Бадиий фильм. 11.15 — Мультфильмлар. 11.45 — Киносаёҳатчилар клуби. 12.45 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Илмий-оммабоп фильмлар. 15.45 — Рус тили. 16.10 — Вальс. 16.30 — Ҳаёт формуласи. 17.00 — Чанги спорти. Жаҳон чемпионати. 17.35 — Горнчилар, қаердасиз! 18.05 — Концерт. 18.30 — Фан оламида. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 20.20 — Партия қарорларини амалга ошира бориб. 20.35 — Киноконцерт. 21.30 — Время. 22.05 — К. Федин туғилган куннинг 90 йиллигига. 23.20 — Дунё воқеалари. 23.35 — Жаҳон халқларининг куйлари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 13.10 — Ота-оналар, Сизлар учун. 10.05 ва 12.05 — Немис тили. 10.35 ва 11.35 — География. 11.05 — Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. 12.40 — 13.40 — Умумий биология. 14.10 — Табиатшунослик. 14.30 — Тарих. 14.55 — География. 15.25 — Илмий-оммабоп фильм. 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Ўз-ўзингга буйруқ бер. Бадиий фильм. 1-серия. 19.55 — Магадан области бадиий коллективларининг чиқиши. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 — Дўстларимиз чеҳраси. 21.30 — Время. 22.05 — Хоккей. Динамо (Москва) — Торпедо (Горький).

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Химия. 12.00 — Инженерлар ва ўрмон. 12.30 — Химия. 13.00 — Адабий театр. 18.05 — Мультфильм. 18.10 — Камалак. 18.40 — СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. 19.00 — Интернационал дўстлик клуби. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Фильм-манзаралар. 20.00 — Турмуш ва маданият. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ҳамиша изланишда. 21.30 — Время. 22.05 — Оламда нима гап? 22.20 — Соҳилга рухсат. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-II. 18.10 — Биология. 18.30 — Реклама. 19.00 — Математика. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Эстетика асослари. 21.00 — Партиянинг жанговар ёрдамчиси. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — З. Обидов шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — Турмуш маданияти — маънавий маданиятнинг таркибий қисми. 11.25 — Концерт. 12.10 — Ўзбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 19.25 — Дуторда Ғ. Қўчқоров чалади. 21.00 — КПСС XXVI съезди — партия тарихида муҳим босқич. 21.10 — Шеърият альманахи. 21.30 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Радиотингловчиларнинг талабларига биноан концерт. 23.15 — Дам олиш соатида.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
40-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ҚИСҚАРТИРИЛГАН 6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА
қуйидаги ихтисосликлар бўйича
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МИНОРАЛИ КРАН МАШИНИСТЛАРИ, ЭКСКАВАТОР МАШИНИСТЛАРИ, БУЛЬДОЗЕР МАШИНИСТЛАРИ, АВТОКРАНЧИЛАР («С» категорияли шофёрлик ҳуқуқи билан).

БИЛИМ ЮРТИГА 10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТИ БЎЛГАН ВА СОВЕТ АРМИЯСИ САФИДА ХИЗМАТИНИ ЎТАБ КЕЛГАН ЙИГИТЛАР ҲАМДА ҚИЗЛАР (минорали кран машинисти касбига) ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Қабул қилинганлар 75 сўм стипендия ҳамда ишлаб чиқариш практикаси даврида маошнинг 50 проценти билан таъминланадилар.

ЎҚИШ МУДДАТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИЛАДИ.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртини «аъло» баҳолар билан тугатган ўқувчилар ўрта махсус ва олий ўқув юртларида ўқиш учун йўлланма оладилар ва кириш имтиҳонларида имтиёзлардан фойдаланадилар.

Билим юрти қошида вокал-чолғу ва халқ чолғу ансамбллари, турли спорт секциялари, рассомлик, фото ва техника ижоди тўгараклари мунтазам ишлаб туради.

ЎҚИШ ГРУППАЛАР КОМПЛЕКТЛАШТИРИЛГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

БОШҚА ШАҲАРЛИКЛАР ЕТОҚХОНА БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: паспорт, аттестат (гувоҳнома), 286-формадаги медицина справкаси, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат.

Ҳужжатлар ҳар куни (дам олиш кунидан ташқари) **соат 9.00 дан 17.00 гача қуйидаги адресда қабул қилинади:** Тошкент шаҳар, Луначарский шоссеси, 69-уй (1, 1«э», 4, 17«э», 24«э», 102, 63-автобусларнинг «М. Горький метро» станцияси, 13, 22 трамвайларининг «Партия мактаби» бекатлари).

СССР Ички ишлар министрлигининг
ТОШКЕНТ МАХСУС ЎРТА МИЛИЦИЯ МАКТАБИ
1982-83 ўқув йили учун
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мактаб ички ишлар органлари учун ўрта малакали юристлар тайёрлайди.

Ўқиш муддати — 2 йил.

Мактабга Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган 30 ёшгача бўлган ўрта маълумотлилар қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 сентябрдан бошлаб СССР ТАРИХИ (оғзаки), РУС ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ (иншо) дан ўтказилади.

Миллий ўрта мактабларни тугатганлар иншо ўрнига ёзма иш ёзадилар.

Справкалар олиш учун область ижроия комитетлари ички ишлар бошқармалари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг кадрлар бўлимларига учрашилсин.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/IIда **Нодирабегим,** 26/II да **Гурунг,** 27/II да **Баланд қоядаги аёллар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 25/II да **Тўйдан олдин томоша,** 26/IIда **Хизматингизга тайёрмиз,** 27/II да **Гулсара** (15.30, 19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/IIда **Чандиқлар,** 26/IIда **Тимсасин, соз,** 27/IIда **Отасининг қизи.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Янги программа. «Паҳлавон ва шер» аттракциони.**

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
МИКРОБИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ
агрохимия ёки тупроқ микробиологияси ихтисоси бўйича тупроқ микробиологияси лабораториясининг **кичик илмий ходими**
вакант вазифасига
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 1 мартгача.

Ариза ва ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700143, Академиклар шаҳарчаси, Микробиология институти.

Тошкент қишлоқ хўжалик институти ректорати, жамоат ташкилотлари ва агрозоо-инженерлик факультети коллективи қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, чорвачилик кафедрасининг доценти

Абдураҳмон Умарович АБДУРАЗЗОҚОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент давлат университети ректорати, партия комитети ва жамоат ташкилотлари умумий математика кафедрасининг доценти Р. Худойбергеновга отаси

Ҳожинисо ХУДОЙБЕРГЕНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-78-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-35—53, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22, стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-70-78; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-56.

Р. 01804. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 46. 8